46րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 309 Կ. ՊՈԼԻՍ, ԱՊՐԻԼ 19/2 ՄԱՅԻՍ 1902 ՈՒՐԲԱԹ 23 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ, 19 ՆԻՍԱՆ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Թ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته‌در
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	13 Ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌՇԱԼՈՅՍԻՆ 10 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ի զուր հակաֆրանսական թերթերն ու քաղաքագէտները կը քարոզեն թէ Ֆրանսա կորսնցուցած է իր նախկին ազդեցութիւնը, Ֆրանսա այլեւս յոգնած և թուլցած երկիր մըն է. հակառակ իր արտաքին քաղաքականութեան աստիճան մը տափակ կերպարանքին, վերջի երեսփոխանական ընտրութիւնները լիովին կ'ապացուցանեն թէ Ֆրանսա միշտ միեւնոյն Ֆրանսան է՝ այն եռանդոտ՝ սկզբունք յարգող մեծ երկիրը։ Խորհրդարանական դրութեամբ ծանօթ Մեծն Բրիտանիոյ երեսփոխանական կազմակերպութեանը մէջ մինչեւ հիմա չի տեսնուիր այն վերին ու իմացական ներդաշնակութիւնը որ կը տիրէ Ֆրանսայի մթնոլորտին մէջ։ Հոն՝ ազատականներ ու մեծաւ մասամբ պահպանողականներ՝ երկիրը չանգործելու եղանակներուն մէջ կը տարբերին իրարմէ, մինչդեռ հոս՝ արտաքին քաղաքականութիւնը այնքան կարեւորութեան առարկայ չըլլար, և պայքարը կը մղուի երկրին ներքին կեանքին շուրջը։

Տարբեր խնդիր է թէ պատմութիւնը ու պարագաները տարբեր թափած կամ տուած են ծովային Անգլիոյ և ցամաքային Ֆրանսայի ուղղութիւններուն կաղապարները, և կամ առաջինին պաղարիւն և երկրորդին տաքարիւն մայրին կազմութիւնը՝ երկու ազգերուն ձգտումներուն զեկը տարբեր ստեղծած է։ Ամէն պարագայի մէջ կարելի չէ՝ մոռնալ թէ Ֆրանսացիք ալ փոխանակ սկզբունքներու վարդապետութիւններուն վրայ միտք մաշեցնելու՝ կրնան աւելի բռնի ըլլալ։ Եւ արդէն՝ իմացական աշխարհի ընդգրկած բոլոր ճիւղերուն մէջ՝ գրականութեան կամ արուեստներու և կամ գիտութեանց շարքին մէջ՝ Ֆրանսայի հանճարը տեւականին ստեղծիչը եղած է։

Ուրեմն ինչպէս ըսինք, երեսփոխանական ընտրութիւններու անխնայ պայքարը սկզբունքներու շուրջը մղուեցաւ, այսինքն՝ աւելի ներքին քաղաքականութեան զանազանութեանը պայքարին շուրջը։

1870ի յուսահատ ճակատամարտերէն՝ Սէտանի և Մէծի տխրագին և խիստ յուսահատ՝ յուզիչ տեսարաններէն ի վեր՝ Ֆրանսա մինչ ցարդ 30 տարի չարունակ խաղաղութեամբ անցուց։ Տարբեր խնդիր է թէ՝ Ֆրանքֆորթի պայմանագրութիւնը կարելով Ալզաս ու Լորէնը Ֆրանսայի մարմինէն՝ նոր խաղաղութիւն մը շնորհեց, և կեդրոնային՝ արեւմտեան և հիւսիսային արեւելեան Եւրոպային՝ պաշտօնապէս հաւասարակշռութիւն ըսուած՝ բայց իրականին մէջ ցնցում ու տագնապէ զատ բան մը չէ. ղող երեւոյթներու ծագում տուաւ (երբեմն ու երկնակը)։ Նմանապէս չենք կրնար ըսել թէ Պուլանժէական և վերջերս Տրէյֆիւսի խնդրոյն առթիւ ազգայնականներուն ազդեցութիւնը՝ Ֆրանսայի ներքին հորիզոնը սեւցուց՝ ամպերը խտացնելու աստիճան, քանի որ ոչ երկրորդ մը Նափոլէոն մը և ո՛չ ալ երկրորդ պզտիկ Նափոլէոն մը մէջտեղ ելաւ, Հիւկոյի բառերով։ Ապա պէտք չէ զարմանալ թէ Ֆրանսայի Գ. հանրապետութիւնը տիրած ըլլայ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ, և ֆրանսական ժողովուրդն ալ՝ աւելի՝ խաղաղութեան անձկաւ պաշտպան ներկայացուցիչներ ղրկած ըլլայ Խորհրդարանին մէջ, այսինքն մեծաւ մասամբ հանրապետականներ։

Ահա այդպէս այս անգամ տեղի ունեցած 591 ընտրութիւնները՝ 471էն աւելի հանրապետականներու աթոռ շնորհած են «Բալէ տը Պուրպօն»ի մէջ։

Այս ընդհանուր ուղղութիւնը ըմբռնելէ յետոյ՝ անցնինք կարգ մը մասնաւոր ձգտումներու, որոնք ալ իրենց վերին դերը ունին խորհրդարանական կեանքին մէջ։

Չորս տարի առաջ՝ 1898ին տեղի ունեցած ընտրութիւնները՝ և աւելի ներքին քաղաքականութեան տեսակէտով այն ատեն գոյութիւն առած գաղափարները հետաքրքրաշարժ արդիւնք մը ունեցան։ Ցիրաւի հանրապետականները միշտ մեծամասնութիւնը կը կազմէին, բայց անոնց մէջ կար 254 չափաւոր, 104 արմատական, 74 արմատական-հանրավարական, 57 հանրավարական, 44 պահպանողական, 38 վերադարձած (ծածուկ պահպանողականներ)։ 254 չափաւոր հանրապետականները և մնացեալ յայտնի կամ գաղտնի պահպանողականները, Մէլինի աջ ու ձախ բազուկները կը կազմէին, հետեւաբար նախարարական սատար մեծամասնութիւն մը կը գոյանար։

Բայց երբ Մէլինի՝ «Տրէյֆիւսեան խնդիր չկայ»ի նման խորհրդարանի բեմէն և հրապարակաւ ըրած յայտարարութիւններուն, և պատերազմական նախարար զօրավար Պիյօի միեւնոյն իմաստով բողոքներուն հակառակ, շնորհիւ բարի և անկեղծ Շէօրէր Քէսթնէրի՝ քաջասիրտ Թրարիէօ՝ յանդուգն Զօլայի՝ վեհանձն Բիքառ. սերուկ գնդապետ Հանրիի որ իր խղճին խայթին չդիմանալով անձնասպան եղաւ Մօն Վալէրիէնի բանտին մէջ, այլ եւս հաստատուեցաւ թէ Տրէյֆիւսի խնդիր կայ, Մէլինի և իր հետեւորդներուն մեծամասնութիւնը տապալեցաւ ինքն իրեն։ Այդ հետեւորդներուն մէջ Պարթուի՝ Բուանքարրէի նման անկեղծ հանրապետականներ կային, որոնք տեսնելով իրենց նախագահին թուլութիւնը և հետեւաբար մեղսակցութիւնը վերոյիշեալ խնդրոյն մէջ, զատուեցան անկէ։

Պարթու մանաւանդ, որ Մէլինի ամէնէն պերճախօս և տոկուն ուղղութիւն ունեցող գործակիցն էր — ինչպէս է այսօր Միլրան Վալտէք Րուսոյի համար — չափազանց յուզուեցաւ երբ համոզուեցաւ թէ հակառակ իր ներքին գործոց նախարարի պաշտօնը վարած ըլլալուն Մէլինի դահլիճին մէջ՝ այս վերջինը ամէն բան ըսած չէր իրեն։

Այս պարագային զատ, Մէլինի մաքսապաշտպանական դրութիւնը, որ տնտեսականօրէն խիստ քննադատելի ըլլալով մէկտեղ, գործնականին մէջ ալ ապասուած արդիւնքները չտուաւ, հեռացուց իրմէն՝ վարանող բարեկամներն ալ։ Եւ այսպէս, արմատականներուն և պահպանողական հանրապետականներուն և կամ յառաջդիմականներուն մէջտեղ աւելի արմատականներուն մօտեցող՝ և նախ՝ Տրէյֆիւսի խնդիրը վճռաբեկ ատեանին յանձնելու քաջասրտութիւնը ունեցող Պրիսոնի դահլիճն՝ և ապա՝ Թօլ Շարլ Տիւբիւի նախարարութեան, և անկէց վերջն ալ գլխաւորապէս Վալտէք Րուսոյի դահլիճին ուժ տուող յառաջդիմականներու նոր խմբակ մը կազմուեցաւ։ Այս խումբին գործակից երեսփոխաններ՝ արմատականները՝ հանրավարական-արմատականները և բուն հանրավարականներուն մեծամասնութիւնը՝ մինչեւ նոր ընտրութիւններէն անմիջապէս առաջ — բնականաբար — փրկեցին Վալտէք Րուսոյի դահլիճը՝ խորհրդարանական ամէն տեսակ տագնապի դէմ, և կոչուեցան Նախարարական։

Իսկ Մէլինի հաւատարիմ մնացողները, և Տրէյֆիւսի խնդրոյն հակառակորդ կազմող ազգայնականները՝ պահպանողականները եղան. կազմեցին հակ-նախարարական փոքրամասնութիւնը։ Սա ալ ըսենք որ, բնականին մէջ նախարարական ըլլալիք հանրավարականներուն մէկ մասը, շատ անգամ գոհ չըլլալով Վալտէք Րուսոյի հետեւած քաղաքականութենէն, և կամ Միլրանի դէմ պայքար մղելով, մերթ ընդ մերթ՝ պարագաներուն բերմամբ՝ հականախարարականներու շարքը անցած է։

Միւս կողմէն, 1898ին ընտրուած երեսփոխաններուն թիւը միեւնոյն չէ մնացած, մէկ քանի կեդրոններու հետզհետէ բազմանալը — թէեւ շատ քիչ զգալի կերպով — և մէկ քանիներու բնակիչներուն ալ նուազիլը՝ 10ի չափ նոր աթոռ ստեղծած են խորհրդարանի մէջ, որով, փոխանակ 581ի, 591 երեսփոխանական ընտրութիւններու արդիւնքը հրատարակուեցաւ անցեալ կիրակի օր։

Արդ, յայտնի է որ՝ այս ամէնը աչքի առջեւ ունենալով պիտի եզրակացնենք թէ՝ այս անգամուան ընտրութիւնները՝ նախ՝ նախարարականներու և հականախարարականներու (որոնց գրեթէ 40ը ազգայնական են) շուրջը դարձաւ, երկրորդ՝ այս անգամ թէ ընտրողները և բնականաբար՝ ընտրուածներն ալ աւելի են։ Եւ իբր ընդհանուր արդիւնք մեր՝ խորհրդածութեանցս պիտի ըսենք՝ ինչպէս ըսինք, թէ ներքին քաղաքականութեան տեսակէտով գաղափարներու, ծրագիրներու կռիւն է որ վերոյիշեալ ուղղութիւնը տուած է ընտրութիւններուն։ Ինքզինքնին ընտրելի ներկայացնողներն ալ՝ (1800ի չափ)՝ 1898ի ընտրելիներուն թուոյն բաղդատմամբ զգալի կերպով անկած են։ Վերջին անգամ Բարիզէն հեռագրուած ցանկին համաձայն, առ այժմ 254 նախարարական և 163 հականախարարական ընտրուած են, մնացած 176ը համեմատական ըլլալով։ Հանրապետական թերթերը այս վերջին մասէն գոյանալիք հաւանական թիւերը նկատի կ'առնեն և կը հաշուեն թէ նախարարականաց թիւը պիտի հասնի 360ի։

Ըսել է որ, ամէն պարագայի մէջ, Վալտէք Րուսոյի յաղթանակը կատարեալ է, գէթ մինչեւ ցարդ։ Իրաւ է որ, անկեղծ հանրապետականները, բոլոր հանրապետականներու կեդրոնացումը կ'ուզեն իրականացնել, և երկիրը կառավարելու համար չդիմել ո՛չ աջակողմեան երեսփոխաններուն և ո՛չ ալ ձախակողմեաններուն։ Բայց խնդիր է գիտնալ թէ այդ հանրապետականները որքան որ ալ անկեղծ՝ կրնա՞ն խոստովանիլ թէ ձախակողմեանները չեն կրնար օր մը ազդեցիկ հանրապետականութիւնը..., այս վերջինը վտանգի ենթարկուի Տէրուլէտի մը բաղդախնդրութիւնովը և կամ Ֆրանսուա Քօբէի և իր արբանեակ ազգայնականներուն անյաջողութեամբը։ Ցիրաւի սա Ֆրանսուա Քօբէն՝ որքան փայլուն իր էջերէ բանաստեղծութիւնով, նոյնքան ալ քաղաքական շատ անձուկ գաղափարներ կը մշակէ։ Արդեօք կ'ըսեմ իր խիղճը կը խայթէ՞ զինքը, և կամ բանաստեղծները միշտ բանաստեղծ մնալու են։ Եւ գոնէ՝ Քօբէ Լամարթինի և կամ Հիւկոյի չափ (քաւ լիցի) բանաստեղծ ըլլար... գէթ այն պահուն աւելի լուրջ ծառայութիւններ պիտի մատուցանէր իր երկրին, ինչպէս Լամարթին 1848ին և Հիւկօ 1870էն առաջ ու վերջը։

Ա. Տ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԱՌԱԾԱՊԱՏՈՒՄ

"ԽԵ՛Ր ԸԼԼԱՅ„

ԹԷ՝

ՓՌՆԳՏԱԼՈՒՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՓՌՆԳՏԱԼԸ ԵՒ ԻՐ ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Միջին դարու մէջ երբ մէկը փռնգտար, իսկոյն հազար ու մէկ մաղթանքներով կը շնորհաւորէին զայն իբր մեծ վտանգէ ազատուած մը։

Ուրիշ բժիշկներու կարծիքին նայելով, կ'ըսեն թէ, փռնգտուքը շատ մը հիւանդութիւններու մէջ աղէկ նշան է և ամէն պարագայի մէջ, ըղեղին առողջ վիճակ ունենալը կ'ապացուցանէ։

Եւ ասոր համար է որ ամէնուն կողմանէ յարգանքի կ'արժանանայ փռնգտալը, ձայն հանածին պէս։ Անանուն հեղինակ մը հետեւեալ կարծիքը կը յայտնէ։ Նորածին տղաքներ կան որոնք ծնելէն քանի մը վայրկեան վերջը կը շնչեն, և ուրիշներ ալ որոնք կը մնան մեռելակերպ վիճակի մը մէջ, որոնց տաքութիւն և կենդանութիւն կը հաղորդեն գրգռիչ հեղուկներով։ Ամէն ատեն գրեթէ տեսնուած է թէ օդին առաջին արդիւնքը և կենդանութեան տուած առաջին նշանը փռնգտուքն է։ Զլածգութեան այս տեսակը կարծես յանկարծ զանոնք կ'արթնցնէ։ Այն ատեն է որ կը սկսի շնչառութեան խաղը, կատարել ներդաշնակութիւնը, և մէն մի գործարանին ազատ մարզանքը։

Ի լրումն իր բաղձանաց, և կամ նոյն իսկ իր երկիւղներուն սաստկութեան մէջ, հայր մը ուրիշ բան չունի ընելիք բայց եթէ բարեմաղթութիւն մը, մաղթանք մը զոր պիտի կրկնէ, և որ իր սրտին մէջ պիտի թնդայ՝ փռնգտալէ առաջ եկած այն ամէն մէկ ցնցումի պահուն՝ զոր տղան կ'ընէ. անոր համար որ իր զաւակը կ'ապրի, անոր համար որ Աստուած օգնէ կը պահէ։

Այսպէս այս սովորութիւնը, թէեւ բոլոր երեւոյթին չնչին, ծիծաղելի, այլանդակ, անբացատրելի կ'երեւի. սակայն, բնութեան ամէնէն աւելի սրտաշարժ մէկ պատկերին ներշնչուած զգացումի մը բացատրութիւնն է. Մարդու մը համար՝ իր ամէնէ աւելի սիրելի էակին հանդէպ տածած ամէնէ աւելի քաղցր յուզումի և անդիմադրելի երանգի մը հետքն է աս. յիշատակն է աս այն սիրոյ առաջին շղթային՝ որ կը կազմուի ընկերութեան նոր անդամի մը շուրջը. յիշատակ այն առաջին կեցցէին որ եղած ըլլայ մարդոց շրթունքէն։ Վերջապէս այս սովորութիւնը, ինչ մաքով ալ առնուի, հայրական գորովանքի, որդիական բարեպաշտութեան, եղբայրական բարեկամութեան և մարդուն իր ցեղէն հաւակի բոլոր ամէնէն աւելի անուշ ակերուն ընդհանուր, տիեզերական աղաղակն է։

—Զրադաշտ անգամ փռնգտալը ուշադրութեան առած է, և իր Զէնտաւեստային հանդգաւոտումը եղող Սատուրին մէջ հանդիսապէս կը պատուիրէ որ, երբ լսես թէ մէկը փռնգտայ, «ըսէ, «Աշէմ-Ւօհու և Եադխէ-Ահէ», ամէնայն երկիւղածութեամբ։»

Քննենք հիմակ այն գաղափարները որ փռնգտալուն հետ կապուած են և այն արարողութիւնները որ՝ հաստատուած են հին թէ նոր այլ եւ այլ ժողովրդոց մէջ։ Եգիպտացիները, Ցոյները և Հռոմայեցիները այնպէս կը հաւատային թէ փռնգտալը աստուածային ազդարարութիւն է, որ կ'ընէ այս կամ այն պարագային մէջ, մարդոց նկատմամբ իր բռնելիք ընթացքին համար, և իրենց կեանքին մէջ գլուխը գալիք մերթ դժբախտ, մերթ բարեբախտ դէպքերուն մէկ կանխագուշակ նշանը։

Եւ ասոր համար յատուկ փռնգտահմայ գուշակներ կային, որոնք իրենց արհեստ ըրած էին ու անով կը բացատրէին փռնգտալէն առաջ գալիք աղէկ կամ գէշ բաները։ Եւ որպէս զի անոր նշանակութիւնը աղէկ մը երեւան հանեն, հարցնել քննել հարկաւոր էին թէ, ո՞ւր տեղ, ո՞ր ատեն և ո՞ր ժամուն փռնգտուքը եղած է, թէ շատ կամ քիչ ձայնով փռնգտուքը պատահած էր և գլուխը ո՞ր կողմ եղած ատեն, կամ գլուխն ո՞ր կողմէն ելած։ Եթէ յայտնուէր թէ բարեգուշակ էր, աստուածներուն շնորհակալութիւն կը յայտնէին, և իսկոյն կը փութային ինչ սիրելի գործ որ ունէին՝ կատարել, վերջացնել, բայց եթէ չարագուշակ պիտի ըլլար, ամէն կարեւոր գործերէ ձեռք կը քաշէին, տունէն դուրս կերակուր անգամ չէին ուտեր, մինչեւ որ հաւատային թէ գալիք փորձանքէն ազատած են իրենց ըրած կրօնական արարողութեանց ու բարեգործութեանց շնորհիւ, և կամ կամաւոր կերպով իրենք զիրենք պզտիկ դժբախտութեան մը կ'ենթարկէին գալիք մեծ վտանգն անցուցած հաւատալով։

— Բանաստեղծներն ու պատմագիրներն ալ այս տեսակ նախապաշարումներ ու դէպքեր մեզ աւանդելու հաճոյքն ունեցած են։

Երբոր Պէնէլոպէ, իր հոմանիներէն կամ քծնարներէն ձանձրացած կ'աղօթէր աստուածոց որ Ոդիսեւս իրեն վերադարձնեն, իր Տելեմաք որդին այնքան ուժով մը փռնգտաց որ, ելած ձայնէն ապարանքը թնդաց. և բարեպաշտուհի տիկինը սկսաւ այլեւս ինքզինքն ուրախութեան տալ, հաւատալով թէ իր տղուն այս փռնգտուքը իր աղօթքին ընդունելի եղած ըլլալուն բարեգուշակ նշանն է՝ աստուածներուն կողմէ ազդարարուած. սակայն ի զուր սպասեց երկանը գալստեան, աստուածները չվերադարձուցին իր սիրական Ոդիսեւսը։

Աթենացիք նաւային արշաւանքի մը գացած էին. կ'ուզէին իրենց նաւահանգիստը դառնալ. որովհետեւ Թիմոթէ զօրապետը փռնգտացած էր։— Է՛ ինչո՞ւ համար կը զարմանաք որ տասը հազար մարդերէն մէկը խռնաւ ուղեղ ունի։

Երբ Քսենոփոն կը խրախուսէր իր զօրքերը՝ վտանգաւոր բայց կարեւոր յարձակումի մը զիրենք պատրաստելու համար, զօրքին մէկը փռնգտաց։ Բա-

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (4)

ՆՈՐԱՎԷՊ

ԱՆՕԳՈՒՏ ԶՂՋՈՒՄԸ

Դ.

—Բայց, Թորգո՛մ, ըսէ՛, այսօր ինչո՞ւ այդչափ տրտմած կ'երեւիս աչքիս։ Երբոր տասնկ թաղծոտ ու ցաւագին վիճակի մը մատնուած տեսնեմ քեզ՝ ասոր պատճառը, շարժառիթը խուզարկելէ, փնտռելէ զատ տարբեր մտածում մը կամ զբաղում մը կրնա՞մ ունենալ, ըսէ՛ տեսնեմ։

—Բան մը չէ՛, Բերուզ, իրաւ որ բան մը չունիմ, երբեք ծածկե՞ծ եմ քեզմէն բան մը. հաւատա՛...։

Ու Թորգոմի քոյրը, կերկեր ու անկապակից այս խօսքերուն մէջ տեսայտանքի լուին խոստովանութիւն մը նշմարելով, որ անոր դէմքին տարտամ ու գունատ արտայայտութիւնովը կը շեշտուէր, յայտնի համարձակ հետապնդումով իր եղբայրը վերսկսաւ հարցնել։

—Կը հաւատա՛մ որ շիտակը չէ՛ ասիկա, երկու ժամ է՛ տրտում տխուր, տասնկ սիրտի դպող կերպարանք մը առեր նստեր ես դէմս. դուն ո՛րքան ալ ջանաս թէ բան մը չունիմ, դէմքիդ անսովոր ու շուտիկ փոփոխումները, ասոր հակառակը կը ջանան հաստատել. ուրիշ բան է եթէ սիրտդ չես ուզեր բանալ քոյրիդ առջեւ, ու ա՛լ դադրած ես իս քու ցաւերուդ կամ հաճոյքներուդ բաժնեկից ընելէ. իրաւունք չունիմ մասնակցիլ մանաւանդ քու վիշտիդ ու պահանջել որ ըսելու կամքը ունենաս ինծի, ի՛նչ ցաւ որ կը խոցոտանգէ սիրտդ։ Չըսե՞ս...։

Բայց Թորգոմ իր խօսակցին ունկնդրելէ աւելի անոր ներկայութենէն իսկ չէր ախորժեր կարծես, թէեւ ան իր քոյրը եղած ըլլար, որ ա՛յնքան իրաւունքով իր ունեցած ցաւերուն տեղեակ կ'ուզէր ըլլալ, զինքը սփոփելու հաստատ խոստումով։ Ի՞նչ ընելու էր, ըսէ՞ք ինչ որ իրա՛ւ իր էութիւնը ալեկոծող խառնաշփոթ մը հիմնովին դըղրդած էր, իր սրտին խորը փթթող ծաղիկը տերեւաթափուա՛ծ ու բզքտա՛ծ էր անողորմաբար։ Սակայն ի՛նչ օգուտ ասկէ՝ երբոր իր անգամ մը արեւառնեղ հոգին յուզուած, զգայացեղ սիրտը դաշունահար, ու սիրաջերմ էութիւնը կաշկանդուա՛ծ էր ամբողջ։ Հիմա ծանրութիւնը աւելի՛ ճնշող հանգամանք կ'առնէր երիտալով իր ներսը, ուրտեղ հաղորդակցութեան բոլոր կապերը մխրճուած էին կարծես՝ անզգայ միջատի մը սուր խածատումներէն։ Հէք երիտասարդը շարժում մը ըրաւ ոտքի վրայ ելլելու, բայց իր դեղնէկոտած ոտքերը իրենց պաշտօնին գիտակցութիւնը կորսնցուցա՛ծ էին այլեւս։

Եւ այդ պահուն դիմացի պատէն վար կախուած նենգաւոր ու մատնող հայելիին մէջը տեսաւ իր դէմքը յանկարծ. շրթներէն տարտամ դալկութիւն մը կը ծնէր, որ լայննալով կը գծագրուէր բոլոր դէմքին վրայ՝ աղարտելով անոր անուշ բարութեան ցոլքն ու ժպիտը առջի. պղտոր աչքերը դեղին ծիրով մը բոլորուած՝ կենդանութեան նշոյլով չէին փայլեր կրակոտ, և քիչ քիչ մարելու վրայ՝ անգոյն ու ցցուն այտոսկրներուն խորը թաղուի՛, անյայտանալ կը փութային կարծես. վերջապէս չարաչար վշտակրութեան դիմակի մըն էր փոխակերպուած իր դէմքը ժպտոտ ու պայծառ,—հիւթազուրկ ծաղիկի մը ապաժաման փթթումին պէս կծկտուն ու թարշամոտ։ Որչա՜փ փոխուած էր խեղճը։ Չի կրցաւ ոտքի վրայ կենալ։ Ներքնապայքարէն բոլորովին ուժաթափուած էր։ Ոտքերը իրարու կը զարնուէին։ Եւ այդ վիճակին մէջը բուռն ու բռնի ճիգ մըն ալ ընելով՝ գրասեղանը ցոյց տուաւ Բերուզին իր դողացող ձեռքին մատուըներովը, ու ակռաներուն կափկափումին մէջէն «Սիրանո՛ւշ» մրմնջելով՝ գետին ինկաւ զգայազիրկ։

Ե.

Անկումին ձայնէն սենեակին դուռնէն ներս խուժող ընտանիքին անդամներէն առաջ գիտնալու համար բովանդակութիւնը ա՛յն նամակին, որ Թորգոմ ցոյց էր տուած իրեն, վազեց գրասեղանին վրայէն առաւ անիկա, որուն մէջ մահացու հարուած մը կար խեղճ երիտասարդին ճիգ սիրտին ուղղուած, և որուն ահաւասիկ պարունակութիւնը։

«Սիրելի Թորգոմ,

«Վերջին նամակիդ պատասխանելու կ'արտորամ, ուր մեր սէրին միութեանը մասին վերջնական որոշումին բառը կը խնդրես ինձմէն։ Թէեւ առանց ցաւ զգալու չեմ կրնար ժխտական պատասխան մը տալ քեզի, սակայն լուրջ խորհրդածութեան մը որոշումն է ասիկա, որուն համեմատ կը հարկադրուիմ գրել թէ հարկ է որ մեր միջեւ յարաբերութեան կապ չի մնայ ա՛լ։

«Պատասխանիս քիչ մը յապաղումին նկատումով կրնաս ներողամիտ գտնուիլ, որովհետեւ այդ ժամանակամիջոցին ուզեցի փորձառու հրահանգները առնել իմ մէկ բարեկամուհիիս, որ այսօր ինծի գրած է մեր միութեան անկարելիութիւնը, երբոր նիւթապէս ապահովուած չէ՛ անիկա։ Եւ իրա՛ւ, վաղը երբոր մեր միութիւնը կնքուի, ինչո՞վ կարելի պիտի ըլլայ մեր ապագայ կեանքը երաշխաւորել։

«Մերժողական այս որոշումը կրնայ օգտակար ըլլալ թէ՛ ինծի ու թէ՛ քեզի. ես այսուհետեւ աւելի լուրջ մտածողութիւնով չափել որոշած եմ երբոր բովանդակ ապառնիիս նկատմամբ է խնդիրը։ Դուն ալ կրնաս քու գաղափարներուդ համապատասխանող ուրիշ մը գտնել, որ պիտի մոռցնէ քեզի այժմու որոշումէն զգացած ցաւդ, որոշում՝ որուն հեղինակութիւնը քոյրիդ՝ Բերուզին՝ կը պարտինք, որովհետեւ ա՛ն է որուն փորձառութեանը դիմեցի այս առթիւ, առանց սակայն քու անունդ բացորոշելու։

«Ներողամտութեանդ վստահ,

«Բարեկամուհիդ,

«ՍԻՐԱՆՈՒՇ»

Բերուզ, շանթիչ այս տողերուն ընթերցումէն հոգեսրտային տարապայման ցաւով ալեկոծուած, և Սիրանուշէն մերժումի ազդարար անգիտակից իր նամակը գրած ըլլալուն՝ ճշմարիտ— բայց անօգուտ—զղջումի գալով, արցունքոտած աչքերով ամուր մը փաթթեցաւ իր հէք եղբօր՝ Թորգոմին՝ որուն շունչհատ մարմինին վերկենդանութիւն տալու իրենց ջանքերը առաջ կը տանէին փութապէս՝ շուարած տնեցիները։

ՄԵԼՔՈՆ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ՎԵՐՋ

նակը համոզուեցաւ թէ անոր քիթը, որ անշուշտ նշանաւոր էր, աստուածներու կողմէն ընտրուած էր, իբր չափոր՝ հնչեցնելու համար թէ՛ յարձակումը թէ՛ յաղթանակը։ Ուստի իր պետին պերճախօսութենէն աւելի, զինուորին բարեգուշակ փնգտուքէն սիրտ առած՝ խոյոյն յարձակումն սկսաւ ամէն վըտանգ աչք առնելով։

Կան բարեմիտ մարդեր ալ, որ կը հաստատեն թէ Սոկրատ փիլիսոփայութիւնը սերտելով և իր կիրքերուն դէմ կռուելով մարդոց ամէնէն աւելի իմաստունն եղաւ. սխալ մըն է աս։ Թող կարդան Պլուտարքոսը և պիտի տեսնեն թէ իր այս գերազանց առաւելութիւնը պարտական է եղեր գլխաւորապէս նոյն փնգտուքներուն որոնցմով իր ոգին (ծինը) կ'ազդարարէր, տուն կուտար իմաստութեան։

Կը հաւտային թէ սէրը կը փնգտար երբ գեղեցկուհիները աշխարհք գային և զանոնք կը նախասահմանէր Շնորհաց ու Աստղիկին հետ բաժնելու մահկանացուներու խունկերը։

Նաեւ ամէնէն աւելի սիրուն պատուոյ յարգանքը զոր, կնահաճոյ Հառմայեցի իշխան մը կարենար ուղղել առ իր սիրական տարփուհին, կը կայանար անոր սա խօսքն ըսելուն մէջ.— «Սէրը քեզի համար փնգտաց»։ Բառին բանաստեղծը այս խօսքին իմաստն յիշելով է որ իր սիրական Էլէոնորային ըսաւ.

«Փնգտա՛ դուն, եղիր ապահով
«Սիրոյ աստուածը քեզ պիտի օրհնէ։»

Փնգտուքը երբեմն ամէնէն աւելի ծանրացաւսումներն ալ ողոքելու առանձնաշնորհը ունի։ Տիբեր վերջին ծայր ուրախ զուարթ կ'ըլլար երբ բարեգուշակ ժամուն ազդեցութեան տակ փնգտար. և փառաւոր կառք մը նստած փողոցը պտտելու կ'ելնէր իր ստորադասաց շնորհաւորութիւններն ընդունելու համար։

Այս արժանավայել քաղաքավարութիւնը միայն այլոց համար չէր աւելի ունենար. մարդիկ զայն իրենց համար ալ կ'ընէին։ Մարսիալ Պրոգլոս անուն մէկու մը համար կը պատմէ թէ խեղճը չէր կրնար լծել իր փնգտալուն ձայնը ի պատիւ իրեն սովորական մաղթանքը ընելու համար։

«Բերուի աշխարհակալութեան առմութեան» հեղինակը կը յիշատակէ թէ Կուաչուայի կամ Կուագէցայի պետը երբ կը փնգտար, պէտք էին որ իրեն ստորադասներն այս բարեգուշակ դէպքը իմանային հրապարակական նշանակներով, որպէս զի աղօթէին որ արեւը միշտ զայն լուսաւորէ և միշտ անոր հետ ըլլայ։

Սէնաարայի քով բանըրը ա՛լ աւելի հետաքրքրական կերպով կը դառնան։ Անիկա փնգտացածին պէս բոլոր իր քովը գտնուողները կը դարձնեն կռնակնին, ամէնքն ալ իրենց աջ կողմի մէկ ոտքին ծայրովը, առանց տեղէն շարժելու, կլոր մը դառնալով և ձեռքի ափով անոնց ոտքերուշնուն վրայ անգամ զարնելով։ Այնպէս կը հաւատար թէ իրենց փրկութիւնը այս արարողութենէն կախում ունի։ Անապաթէստ և Քուէյգըր կոչուած բողոքական նորաղանդներ փնգտալու այս ծիսակատարութիւնը արգիլած են։

ԽԱՐԻՃԻՅԷԷ

ԻԹԱԼԻԱ ՄԱԼԻՅԷ ՈՒՄՈՒՐԸ.— Թէտավիւլէ չըգըրըլմասը միւթէսավվէր օլան ևուզաէ 3½ ֆաիզլի էսհամ իլէ էօտէնմէսի թէքլիֆ օլունան պօրճ հագգընտա Իթալիա մէպուսան մէճլիսինտէ միւնագաշաթ վէ միւզաքէրաթ պէր տէվամ տըր։

Խազինէ նազըրը Մ. Պրօկլիեօ՝ ուճուզ ֆաիզ իլէ թահվիլաթ իխրաճը՝ տէվլէթ էսհամը իչուն ևուզաէ 3 պուչուգ ֆաիզին գապուլէ չաևան պուլունտուղը հագգընտաքի բէյին սավապ օլտուղունը իսպաթ էյլէտիքինի վէ ևէնի թահվիլաթըն իլէրտէ իճրա օլունաճագ մալիյէ թէշէպպիւսաթընըն թէրվիճինէ մէտար օլաճաղընը գավլիյէն պէյան իտիևօր։

Խազինէ նազըրը՝ էօտէնմէսի գապիլ պօրճ թահվիլաթընտան պաղըշընը իպթալ իթմէնին էյի օլաճաղընը, վէ Իթալիանըն տիւևունը ումումիյէսինի էօտէմէքտէ պէր տէվամ պուլունտուղունը պէյան էյլէմիշ տիր։

Մ. Լիւզաթի իլէ Մ. Պրօկլիեօնըն մէմլէքէթին մալիյէ վէ իգթիսատիյէ ահվալը հագգընտաքի միւնագաշաթ վէ միւլահազաթընտան սօնրա, մէպուսան մէճլիսի՝ ևուզաէ 3 պուչուգ ֆաիզլի թահվիլաթըն իխրաճընը վէ էօտէնմէսի գապիլ պօրճլար հագգընտաքի թէտպիրլէրին տէ իճրասընը գապուլլաշտըրմըշ տըր։

ՏԱՆԱԼ ԱՉԸԼՄԱՍԸ.—Պէօյիւք կէմիլէրին Ֆինլանտիա քէօրֆէզինտէն Լատօկա կէօլիւնէ գատար կիտէպիլմէսինէ միւսաիտ օլապիլէճէք վէճհ իլէ պիր գանալ աչըլմասը՝ Ռուսիա հիւքիւմէթինճէ թէսավվուր իտիլմէքտէ տիր։ Իշպու գանալըն աչըլմասը իչուն միւհիմ մէպլիղլէրա հաճէթ օլմատըղը՝ թէրթիպ իտիլէն բրօժէտէ պէեան իտիլմիշ տիր։ Լատօկա կէօլիւնէ մուվասէլէթ իտէճէք թիճարէթ վաբօրլարը՝ Վօլգօֆ, Սէճան վէ Սվիէր մէվգիլէրինտէ աէմիր աթապիլէճէքլէր տիր։ Գանալըն աչըլմասընը գօլայլաթան խուսուս՝ Նէվա նէհրինին պազը մահալլէրինի 4,50 մէթրօ տէրինլէթմէքլէ, մաթլուպըն հասըլ օլմասը տըր։

ԽՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ ՊԻՒՏՃԷՍԻ.—Եունանիսթանտա թէշէքքիւլ իտէն պէյն էլմիլէլ մալիյէ գօմիսիօնը՝ ախիրէն 1901 սէնէսի մալիյէ ումուրունա միւթէալլիգ րաբօրընը նէշր էյլէմիշ տիր։ Պու րաբօրտա՝ Եունանիսթան տիւևունը ումումիյէսինէ թախսիս իտիլէն վարիտաթտա՝ 1900 սէնէսինէ նիսպէթէն 2,289,492 տրախմի ֆազլա վուգու պուլտուղը՝ վէ սալիֆիւլզիքր գանունըն թարիխը նէշրի օլան 1898 սէնէսինտէ եանի գօմիսիօնըն թէէսիսինտէ թախմին իտիլէն վարիտաթտան 12 պուչուգ միլիօն տրախմի ֆազլա զուհուր իթթիևի պէեան օլունմագտա տըր։ Մէզգիւր վարիտաթ՝ 1900 սէնէսի վարիտաթը իլէ մուգաևէսէ իտիլինճէ, բուլ, սգարալիլ քեաղըտը, քիպրիթ վէ բէթրօլ վարիտաթընտա թէզաևիւտ՝ վէ թուզ, սիկարա քեաղըտը, թիւթիւն վէ զըմբարա քեաղըտընտա թէնէզզիւլ վուգուա կէլտիկի անլաշըլըր։ Բիրէա կէօմրիւկ վարիտաթը տախի 1900 սէնէսինէ նիսպէթէն 1 միլիօն զըրզտէօրթ պին 165 տրախմի արթմըշ տըր։ 1900 սէնէսի ֆաիզինին թէնզիլը մըգտարը վէ ամօրթիսըմանըն արթըրըլմասը, իճրա իտիլէն թէվզիաթ 1,817,662 վէ 1899տա 2,213,627 տրախմի իքէն՝ 1901տէ 2,306,515 տրախմի օլմուշ տըր։ 1899 սէնէսինտէն՝ եանի՝ թիւթիւնլէրէ ևէնի րիւսում գօնուլմասը զէմանընտան պէրի, թիւթիւն վարիտաթը էնմիշ տիր։ Գօմիսիօնըն րէյինէ պագըլըրսա, պու վարիտաթ թէնէզզիւլի գաչագճըլըղա համլ օլունմագ լազըմ կէլիր։

ՍՐԱՆԻԱ ԱՀՎԱԼԸ.—Էֆրէնճի աբրիլին 27սինտէ, Սակասթա գապինէսի՝ Սրանիա պանգասընըն բոլանը հագգընտա թանզիմ իթտիկի լաիհաևը Գօրթէզ մէճլիսինին միւզաքէրէսինէ գօմագ իսթէտի իսէ տէ, պիր չօգ մէպուսլարըն հազըր պուլունմամասընտան տօլաևը, մուվաֆֆագ օլամատը։ Մալիյէ նազըրը՝ սաիր նէզարէթլէրին պիւտճէ լաիհալարընը թէտգիգ իթմիշ պուլունտուղունտան, սէնէի հազըրա պիւտճէսինի կէչէն սէնէ պիւտճէսի իւզէրինէ թանզիմ իթմէևէ գարար վէրմիշ տիր։

ԱՄԷՐԻԳԱ ՍԷՆՏԻԳԱՍԸ.— Համպուրկ-Ամէրիգա վէ Նօրմայի Լօյտ վաբօր գումբանիալարը իլէ Ինկիլիզ-Ամէրիգա վաբօր սէնտիգասընըն ազտ իթտիկի պիր մուգավէլէ մուճիբինճէ, 20 սէնէէ գատար մէզգիւր սէնտիգա՝ իքի Ալման վաբօր գումբանիասընըն րըզգասընը ալմագըզըն Ալման լիմանլարընա չիմտի կէօնտէրտիքլէրի վաբօրտան ֆազլա վաբօր կէօնտէրմէևէճէքլէր տիր։ Պունա գարշու, մէզգիւր իքի Ալման վաբօր գումբանիասը Ինկիլթէրա լիմանլարընա օլան նագլիյաթընը մուայեէն պիր րատտէևի թէճավիւզ իթտիրմէևէճէք տիր։ Ֆագաթ 12 սէնէ սօնրա, հէր իքի թարաֆ մէզգիւր մուգավէլէնամէևի թատիլ իտէպիլէճէքլէր տիր։ Մուգավէլէնամէ թատիլ օլունմատըղը հալտէ, մուգավէլէնէ տախիլ օլան գումբանիալար՝ մուգավէլէտէն չէքիլէպիլէճէքլէր տիր,

Ինկիլիզ-Ամէրիգա սէնտիգասը իլէ Ալման վաբօր գումբանիալարը արասընտաքի րէգապէթի մէնի իչուն, տահա պիր չօգ մատտէլէր հագգընտա ուևուշապիլէճէքլէր տիր։

Սէնտիգա իլէ Ալման վաբօր գումբանիալարը՝ պազը մալիյէճէ խուսուսաթտա պիրիպիրինին իշլէրինէ գարըշաճագլար տըր։ Եզճիւմլէ, կէրէք սէնտիգաևա տախիլ օլան գումբանիալար վէ կէրէք Ալման վաբօր գումբանիալարը՝ քէնտի արզուլարը իւզրէ, տիկէր պիր գումբանիա իլէ րէգապէթ կիրիշէմէևէճէքլէր տիր։ Պունտան մաատա, սէնտիգա՝ Ալման վաբօր գումբանիալարընըն հիսսէ սէնէտլէրինի վէ Ալման վաբօր գումբանիալարը տա սէնտիգանըն հիսսէ սէնէտաթընը սաթուն ալամաևաճագլար տըր։ Եզճիւմլէ սէնտիգա՝ Ալման վաբօր գումբանիալարընըն րըզգասը իւզէրինէ իչիւնճի պիր գումբանիա իլէ րէգապէթէ կիրիշէճէք օլուրսա, Ալման վաբօր գումբանիալարը սէնտիգաևա մատտի վէ մանէվի մուավէնէթտէ պուլունաճագլար տըր։ Սէնտիգա իլէ Ալման վաբօր գումբանիալարը մէնֆաաթլարընա աիտ մէսէլէլէրի պիրիպիրինին րըզգասը իլէ հալլ իտէճէքլէր տիր։ Պու կիպի մէսէլէլէր թէզէքքիւր վէ օլ պապտէ իթիլաֆ հուսուլունը թէէմմին իչուն, 2 Ինկիլիզ վէ Ամէրիգալը վէ 2 Ալման ազատան միւրէքքէպ պիր գօմիսիօն թաևին օլունաճագ տըր։ Պունունլա պէրապէր, մէզգիւր գօմիսիօնըն իճրա գուվվէթի օլմաևաճագ տըր։ Սէնտիգա իլէ Ալման վաբօր գումբանիալարը արասընտա պիր իխթիլաֆ զուհուրընտա մէզգիւր իխթիլաֆ պիր հաքէմ հէյէթի մարիֆէթիլէ թէսվիևէ օլունաճագ տըր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ ՎԷ ՖՐԱՆՍԱ.—Լօնտրատա քեաին Ֆրանսըզ խաստախանէսինին թէէսիսինին Յձինճի սէնէսի օլմագ միւնասիպէթի իլէ, Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Գամպօնըն րիեասէթի ալթընտա պազը մէրասիմ իճրա իտիլմիշ տիր։

250 գատար տավէթլիլէր արասընտա, Լօնտրա չէհր էմինի իլէ, Պէլճիգա, Սվիչրա վէ Սրպնիան սէֆիրլէրի, Իթալիա սէֆարէթխանէսի քեաթիպի վէ պէօյիւք տէվլէթլէր գօնսօլօսլարընտան պազըլարը վէ խաստախանէ թապիպլէրի հէյէթի վէ սաիր զէվաթ հազըր իտիլէր։

Մէրասիմէ պաշլանմազտան էվվէլ պիր գուչլուգ թամը թէրթիպ իտիլմիշ տիր։ Ֆրանսա սէֆիրի՝ ևէմէք էսնասընտա, քէնտի հիւքիւմէթինին խաստախանէեէ 100,000 ֆրանգ վէրտիկինի վէ պունունլա պէրապէր, 500,000 ֆրագա տահա իհթիեաճ պուլունտուղունը պէեան իթտիքտէն սօնրա, պազը զարուրի մասրաֆլարա մէտար օլմագ իւզրէ, սէֆարէթխանէտէ պիր սէրկի աչըլաճաղընը վէ պու սէրկիևի հիմաևէլէրի ալթընա ալաճագլարընտան տօլաևը, գրալ վէ գրալիչա հազրաթընա միւթէշէքքիր պուլունտուղունը սէօյլէմիշ տիր։

Ջէհաֆէթ էսնասընտա, 85,000 ֆրանգ իանէ թօպլանմըշ տըր։

ԲՕԼՕՄԲԻԱ ԱՀՎԱԼԸ.—Վաշինկթօն խարիճիյէ նէզարէթինէ վարիտ օլան խապէրլէրէ նազարէն, Պօկօթատան 20 ֆէրսախ մէսաֆէտէ վագը Բուաթավիթա չէհրի ճիվարընտա ասիլէր իլէ մունթազամ ասքէրլէր արասընտա պիր մուհարէպէ վուգու պուլմուշ տըր։ Պու միւսատէմէտէ հէր իքի թարաֆտան 15000 քիշի հազըր պուլունմուշ տըր.

ՍՐԱՆԻԱ ՊԱՀՐԻՅԷՍԻ.—Սրանիա տէան մէճլիսինտէ, պահրիյէ նազըրը՝ պիր չօգ պիրինճի սընֆ զըրհլը ինշա իթթիրմէք թէսավվուրընտա պուլունտուղունը սէօյլէմիշ տիր։

ՊԻՐ ՄԻՒՔԵԱՖԱԹ.—«Մօթօրինկ» կազէթասը՝ Լօնտրատան Էտիմպուրկա գատար պալօնլա սէեահաթ իտէճէք ատէմէ 5000 լիրա միւքեաֆաթ վաատ իթմիշ տիր։

ԱԼՄԱՆԵԱՆԸՆ ԱՍՔԷՐԻ ՄԷՍԱՐԻՖԻ.—«Էգօնօմիսթ Էօրօբէէն» նամ Ֆրանսըզ մալիյէ կազէթասը՝ Մ. Թիէրինին իմզասը ալթընտա վէ Ալմանեանըն ասքէրի մէսարիֆի հագգընտա պիր մէգալէ նէշր իտիևօր քի, խուլասասը պէր վէճհի աթի տիր։

«1875-1876 վէ 1891-1892 սէնէլէրի արասընտա, եանի 16 սէնէ զարֆընտա, ասքէրի մէսարիֆի՝ 44 միլիօն 120,000 ֆրանգտան 596,875,000 ֆրանգա չըգմըշ տըր քի, պու սուրէթլէ սէնէվի 9 միլիօն 800,000 ֆրանգլըգ պիր թէզաևիւտ հասըլ օլմուշ տըր։

Պահրիյէ մէսարիֆինէ կէլինճէ, պու տախի այնը միւտտէթ զարֆընտա 33,928,000 ֆրանգտան 105,246,000 ֆրանգա չըգմըշ տըր քի, սէնէվի 4 միլիօն 450,000 ֆրանգլըգ պիր թէզաևիւտ տէմէք տիր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ ՊԱՀՐԻՅԷՍԻ.— Կէչէն չարշէնպէ կիւնի «Տէնգան» նամ պիրինճի սընֆ Ինկիլիզ զըրհլըսը՝ ինշաաթ ֆապրիգասը թարաֆընտան պահրիյէ նէզարէթինէ թէսլիմ օլունմուշ տըր։

«Տէնգան» զըրհլըսը՝ Չաթամ հավուզլարընա իսալ օլունուպ, Թօբլարլա թէճհիզ օլունաճագ վէ թէճրիպէսինին իճրասը իչուն, հազըր պուլունտուրուլաճագ տըր։ Մէզգիւր կէմի 405 ատըմ ուզունլուղունտա, 76 ատըմ կէնիշլիքտէ 14,000 թօնիլաթօ հաճմընտա օլուպ, մաքինալարը 18,000 պարկիր գուվվէթինտէ վէ սաաթտա 19 միլ սիւրաթընտա օլաճագ տըր։

ԳՕՆԻԱ ԱՊՕՆԷԼԷՐԻՄԻԶԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ԻԽԹԱՐ

Կազէթամըզ իչուն Գօնիատա Ցակօր էֆ. Պօեաճեան մասլահաթկիւզար թաևին իտիլմիշ օլտուղունտան, մագպուզ իլմուխապէրլէրի տէրհալ կէօնտէրիլմէք իւզրէ, ապօնէ պէտէլլէրինի մումաիլէյհէ թէսլիմ էյլէմէլէրի՝ մէզգիւր ապօնէլէրիմիզտէն րիճա օլունուր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Ուլէմայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Արտաքին գործոց պաշտօնէութեան Սեճիլլը Ահվալի տնօրէն Ալի Րըզա պէյի.

Ուլէմայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Կայսերական դրամներու տնօրէնի օգնական Սըրրը էֆէնտիի.

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Բօթիի հիւպատոս Մազհար պէյի։

***

Սէրֆիճէի կառավարիչ անուանուեցաւ Իլպասանի կառավարիչ հաճի Րէշիտ բաշա։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Մէճիտիյէի պատուանշանին Բ. աստիճանը տրուեցաւ Բօթիի հիւպատոս Մազհար պէյի.

Օսմանիյէ պատուանշանին Բ. աստիճանը տրուեցաւ Անատօլուի երկաթուղեաց վարչութեան պաշտօնեաներէն Մ. Շարլի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Կայս. Իրատէ մը կ'արտօնէ գործածութիւնը «Բրօէքլիզիա Իրօսվիրէա» պատուանշանին՝ զոր Ս. Պապը նուիրած է Ամարայի վաճառականներէն Ծաննի էֆէնտիին։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ

Առողջապահական խորհուրդին որոշմամբ, այն Իսլամ ուխտաւորները, որոնք Թուրի մէջ իրենց քարանթինայի պայմանաժամը լրացնելէ ետքը մաս առ մաս իրենց տեղերը կը վերադառնան Սեւ-Ծովի ճամբով, իրենց շոգենաւներուն ճամբ ուղղութեանը համեմատ հինգ օր քարանթինայի պիտի ապասեն Թարապլուսը Կարպի, Պէյրութի և Քլազոմէնի մաքրանոցներէն մէկուն մէջ. թէ ժամանումի և թէ մեկնումին ատեն թէ՛ ուխտաւորները և թէ՛ նաւազները՝ իրենց կարասիներով և զգեստներով պիտի հականեխուին, և եթէ անոնց մէջ հիւանդներ գտնուին՝ մաքրանոցի հիւանդանոցներու մէջ հանգիստ կերպով կատարեալ առողջութիւն գտնել ետքը միայն պիտի ճամբուին։

—Աղեքսանդրիոյ, ինչպէս նաեւ Եգիպտոսի ծովեզերքներուն ո՛չ մէկ կէտին մէջ ժանտախտէ ո՛չ մէկ դէպք պատահած և Եգիպտոսի ներքին մասին մէջ ալ յիշեալ հիւանդութիւնը թեթեւնալու վրայ է հետզհետէ. իսկ մինչեւ հիմա հարկ եղած առողջապահական կանոնները վերջին ծայր ուշադրութեամբ կը յարգուին։ Այս անգամ Առողջապահական խորհուրդին որոշմամբ, Եգիպտոսէ եկող նաւերուն նըկատմամբ մինչեւ հիմա դրուած միջոցները բարեփոխուած ըլլալով, մաքրութեան համար պէտք եղածը ի գործ պիտի դրուի, քարանթինան առ առաւելն 24 ժամուան պիտի վերածուի, և այդ ժամանակամիջոցին մէջ նաւազներուն և երրորդ կարգի ճամբորդներուն գոյքերն ու զգեստները պիտի հականեխուին և իրենք ալ բժշկական խիստ քննութենէ մը պիտի անցնին։

ՎՍՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ՝ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր հեռագիր մը ուղղեց, որուն մէջ Իր ուրախութիւնը կը յայտնէ իշխան և իշխանուհի Վինտիշ-Կրէցի Պոլիս ըրած այցելութիւններուն համար, հաւաստելով նաեւ Իր անայլայլ բարեկամութիւնը։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Էկզարքը յառաջիկայ հինգշաբթի օր իր յոբելեանը պիտի տօնէ։ Այս առթիւ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է ականակուռ Օսմանիյէ պատուանշան շնորհել անոր։

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ.— Անգլիական դեսպանը և դեսպանուհին առջի գիշեր հացկերոյթ մը տուին դեսպանատան մէջ, որուն ներկայ գտնուեցան դեսպանական մարմնին ոմանք և մայրաքաղաքիս անգլ. գաղթականութենէն ծանօթ անձնաւորութիւններ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Պէնհայի մէջ ապրիլ 29ին ժանտախտի երկու դէպք պատահած է։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ներքին գործոց նախարարութիւնը զէնքի գործածութիւնը արգիլած է մասնաւոր անհատներու։

ՍԵՐՊ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.—Աժանս Նասիօնալի մէկ հեռագրին նայելով Սերպ փոխառութիւնը պիտի ըլլայ 60 միլիոն ֆր. հարիւրին 4 տոկոսով, 50 տարուան համար։

Արժէթուղթերը յառաջիկայ հոկտեմբերին՝ 100ը՝ 75ի հաշուով հրապարակ պիտի հանուին որ սերպ երկաթուղիներու հասոյթով ապահովուած պիտի ըլլան։

Պ. ԻՒՍԲԵՆՍԻԻ, ռուս հնէաբանական կաճառին տնօրէնը, առջի օրը մեկնեցաւ դէպի Յունաստան և Իտալիա, հնէաբանական ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար։

ՀԷԼԼԷՆ չափագէտ Պ. Տիամանտի, որ մեծ յաջողութիւն գտած է Բեթերսպուրկի, ինչպէս անկից առաջ ուրիշ քաղաքներու մէջ իր բանախօսութիւններովը, մօտերս Պոլիս պիտի գայ և բանախօսութիւններու շարք մը պիտի տայ Բերայի յոյն Սիլլոգոսին մէջ։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Սպարապետութիւնը Հիճազի երկաթուղիի յանձնաժողովին 120,700 ղրշ. տուած է, գաւառային զինուորականներէ ղըրկուած։ Նոյն յանձնաժողովը ընդունած է նաեւ Թուրք և հելլէն սահմանագլուխին բանակին պաշտօնեաներէն 14,188 ղրուշ։

ՊԷՐԼԻՆԻ ռումանական դեսպանատան կցորդը Պ. Սթավրիտիս, նոյն պաշտօնով Պոլիս պիտի գայ։

ՕՍՄ. ՀԵԾԵԼԱԶՕՐՔԸ—Սպարապետութիւնը 500ի չափ ձիեր պիտի գնէ Հունգարիայէն, երթողրուլի հեծելազօրաց և նիզակաւորներու զօրագունդին ծերացած ձիերուն տեղ գործածելու համար։

Այս գնումին գործը յանձնուած է Իպրահիմ պէյի, մարզիչ Կայս. ախոռներու։

ՋԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ.— Բաւական չափ ամերիկացի և անգլիացի զբօսաշրջիկներ առջի օր Պոլիս հասան Մէսածըրիի «Էքուաթօր» շոգենաւով։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպանատան պահակ շոգենաւը «Լօրէլայ» որ ժամանակէ մը ի վեր շրջագայութեան մէջ էր՝ Պոլիս եկաւ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.— Սօքիայի մէջ նոր շինուելիք մզկիթի մը համար քարաժայռերու կոփումին ատեն, քարացած մարդկային կմախքներ գտնուած են, որոնք Իզմիր ղրկուելով տեղւոյն Իստատիէի վարժարանին մէջ ցուցադրութեան դրուեցան։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը նոր տնօրինութեամբ մը շոգենաւներ պիտի հանդիպցնէ Գալամըշի, Մօտոյի և այն գծին վրայ գտնուող ուրիշ նաւամատոյցներ, բան մը որ մինչեւ հիմա դադրած էր յաճախորդի պակասութենէ։

Ասկից զատ Մախսուսէի վարչութիւնը Բուրի բաղնիքներուն մերձաւոր բացման պատճառով՝ կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը պիտի հաստատէ Կամուրջին և Եալօվայի միջեւ։

ՌՈՒԱՔ ՀԱՄԱՑԻ երկաթուղիներու շինութիւնը մինչեւ Պաալ-Պէք հասած է։

ԻՒՍԿԻՒՊԻ զօրաբանակին հայթայթիչ Շապան փաշայի շոգեշարժ աղօրիքին համար Եւրոպայէն բերուած նիւթեղէնները, Կայս. Իրատէով մաքսէ զերծ պիտի մնան։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ առողջապահութեան յանձնախումբը առջի օր նիստ գումարեց քաղաքապետ Րըզվան փաշայի նախագահութեան տակ։

ՆՈՐ ԿԱՄՈՒՐՋ — Պաղտատ քաղաքին երկու մասերն իրարու միացնող խարխուլ կամուրջը, Եփրատի վրայ, Կայս. հրամանաւ պիտի վերաշինուի։ Նոր կամուրջը որ 22 «առուպա»ներու վրայ պիտի հաստատուի, 8 մեթր լայնութիւն պիտի ունենայ։ Երկու կողմը հետեւակներու համար ճամբաներ պիտի ձգուին, և մէջտեղն ալ խճուղի մը որուն վրայէն պիտի կրնան երեք կառք քով քովի անցնիլ։ Կամուրջին զանազան կէտերուն վրայ ալ սրճարաններ և խանութներ պիտի շինուին։

ՊԱՍՐԱՅԻ մաքրանոցին բժիշկներէն Տքթ. Մուսքիաէս, որ ուրիշի մը դէմ հրազէն քաշած ըլլալուն համար տեղւոյն դատարանին կողմէ իբրեւ ոճրագործ դատապարտուած էր և ապա հիւանդանալով երեք տարիէ ի վեր կը դարմանուէր հիւանդանոցին մէջ, Կայսերական ներման արժանացաւ։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՀԱՄԱՐ.— Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ կատարուած կալուածահամարի գործողութիւնները լաւ արդիւնքներ տուած ըլլալով, Պէնկազիի մէջ եւս, ժողովուրդին խնդրանքով կալուածահամար պիտի կատարուի ի մօտոյ։

ՆՈՐ ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼ.— Կայսերական հրամանաւ, Կ. Պոլսէ մինչեւ Ֆաու նոր հեռագրաթել մը պիտի շինուի կարելի եղածին չափ փութով։ Ելմտական նախարարութիւնը հրաման առաւ հարկ եղած գումարը դնելու Հեռագրական Վարչութեան տրամադրութեան տակ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Րըզվան փաշա որոշեց քաղաքային երկրաչափական վարժարանի շրջանաւարտներէն 3 հոգի յարմար թոշակով պաշտօնի կոչել Քաղաքապետութեան երկրաչափական դիւանին մէջ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍՏԱՆ.—Գարատաղի սահմանագլխին վրայ, սահմանակից երկու ցեղերու միջեւ ծագած ջուրի և արօտի վէճը Թուրքիոյ և Պարսկաստանի Քօմիսէրներուն միջեւ համաձայնութեամբ մը կարգադրուեցաւ գոհացուցիչ կերպով։

ԱՍՈՐԻՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ իր Կ. Պոլսէ Տիարպէքիր վերադարձին, իր ժամանումը նախապէս ճշտիւ իմաց տուած չըլլալուն համար, բաւական թուով դիմաւորողներ չէ ունեցեր տեղւոյն Ասորիներէն, և ընդունելութիւնը պէտք եղած կերպով չէ կատարուեր իր թեմականներուն կողմէ։ Ասոր վրայ վշտանալով, ուզեր է իր աթոռը վերըստին Մարտին փոխադրել։ Բայց Տիարպէքիրի Ասորի երեւելիներուն թախանձանքին վրայ և համոզուելով որ իր ժամանումը մէկ օր ետ մնացած ըլլալուն համար տեղի ունեցած էր սխալումը, հաւաներ է մնալ Տիարպէքիր։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԴԱՐՁ.— «Ղարպ» շոգենաւը, 1470 Ռուսիացի Իսլամ ուխտաւորներով առջի օրը ժամը 4 ուկէսին Վոսփորէ անցնելով, անոնց ցամաքին հետ հաղորդակցելու՝ ուղղակի Գավագ գնաց, ուր ընդ հըսկողութեամբ իր պէտքերն հոգալէ վերջ Թէոդոսիա պիտի ուղեւորի։ Առողջապահական Վարչութեան որոշմամբ, Ծովային Նախարարութիւնը պէտք եղած թուով շոգենաւակներ ղրկեց Գավագ, հսկելու համար հետզհետէ հոն հասնող շոգենաւերուն վրայ, որպէս զի ցամաքին հետ յարաբերութիւն չունենան։

Մ. ՆԱՎԻԼ անուն Ֆրանսացի մը Բարիզի օսմ. դեսպանատան միջոցաւ ծրագիր մը ղրկած է Արտաքին գործոց նախարարութեան, որով կ'առաջարկէ առեւտրական վաճառանիշներու յատուկ դրոշմաթուղթ մը հաստատել, որ Օսմ. Գանձուն համար հասոյթի նոր աղբիւր մը պիտի ըլլայ, և վաւերացեալ վաճառանիշերը կեղծերուն դէմ պաշտպանելու պիտի ծառայէ։ Ծրագիրը՝ յանձնուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնատան նկատառման։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Նախարարութիւնը գետնախնձորի վաղահաս տեսակէն 200 օխա հունտ բերել տալով Եւրոպայէ, մէկ մասը Պրուսա և միւս մասն ալ Շքոտրա ղրկեց, գետնախնձորի մշակութիւնը ընդհանրացնելու համար նոյն նահանգներուն մէջ։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ նահանգին Զօր գաւառին մէջ շինուելիք խճուղիներուն համար Եւրոպայէն 4 երկաթեայ գլան (լոլքար) պիտի բերուին։ Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ ասոնցմէ մաքսատուրք պիտի չառնուի։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ճարտարագէտ Պէրթիէ փաշայի պաշտօնավարութեան պայմանաժամը լրացած ըլլալով, Կայսերական հրամանաւ, պայմանագիրը պիտի նորոգուի։ Պէյթիէ փաշա 3 ամսուան արձակուրդով Բարիզ պիտի երթայ։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ Բժշկական Վարժարանի Տնօրէնութեան որոշմամբ, ամէն տարի շրջանաւարտ աշակերտներէն 2 հոգի, ընտրանօք, Միքրոպաբանական Հաստատութիւնը պիտի յաճախեն, և երկու տարի գործնական փորձեր կատարելէ վերջ, Կայսերական Զօրաբանակները պիտի ղրկուին, իւրաքանչիւր Զօրաբանակի մէջ միքրոպաբան բժիշկի մը ներկայութիւնը անհրաժեշտ նկատուած ըլլալով։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ կուսակալութիւնը նըկատելով որ օսմ. երկիրներու վաճառականները պարտաւոր չեն ըլլար արձանագրուիլ առեւտրական սենեակներու մէջ, որով կարգ մը անտեղութիւններ առաջ կուգան, գրեց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան որ, թէ՛ օսմ. և թէ՛ օտար հպատակ բոլոր վաճառականները պարտաւորիչ կերպով իրենց անունները արձանագրեն առեւտրական սենեակներու մէջ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութեան պաշտօնարանին մէջ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի՝ Թուղթերը ու տումարները կարգի դընելու և աւելի կանոնաւոր կերպով պահելու համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Սակարանին վարչական Խորհուրդին Նախագահ Պ. Ջիսի վերընտրուեցաւ։

ՍՈՒՐԻՈՅ նահանգին կեդրոնին մէջ ու շրջակաները, անցեալ շաբթու, քանի ժամու չափ անձրեւ տեղալով նպաստեր է հունձքերուն։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ Ֆերտինանտ իշխանին կողմէ Պուլկարիոյ կոմսը Մաարիֆ ղրկուեր է՝ Սպանիոյ թագաւորին թագադրութեանը ներկայ գտնուելու։

ԻԶՄԻՐԷՆ նամակ մը կուսակալութեան բերքերուն լաւագոյն վիճակ մը ունենալը կը ծանուցանէ, թէեւ մէկ քանի տեղեր տիրող ցուրտը քիչ մը վնասէ անոնց։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, առջի օրը, այցելութիւն տուաւ պուլկարական գործակատար Պ. Կէչօֆի։

ՄԻՏԻԼԼԻԻ կուսակալ Րէշիտ փաշա առջի օր մեռեր է։

ԽԱՆԳԻՆԻԻ առողջապահական բժիշկ տօքթ. Թաչճեան էֆ. հրահանգ ստացաւ Պիրմանչաձ երթալ և քննել պարսկ. սահմանագլուխէն Քէրպէլա տարուելիք մեռեալները, մինչեւ որ Պոլսէն երթալիք բժիշկը հասնի։

ՄՈՒՏԱՆԵԱՑԷՆ կը գրեն թէ վերջին ցուրտերը հարիւրին երեսուն համեմատութեամբ վնասեր են ձիթապտուղի բերքին։ Այս տարուան օդերուն անկանոնութենէն թթենիներն ալ վնասուած են։

ՉԷՂՏՈՒՄ. — Պաղտատ նահանգին գաւառ. քննիչին պաշտօնվամբ, դատաստանի ենթարկուեցաւ Սէվգ-էչ-Շիւյուհ գաւառակին նախագատ Ատեանի անդամ և հարցաքննիչ դատաւոր Ազիզ էֆ. և օգնականը Խալիլ էֆ. որոնք իրենց պաշտօնին մէջ զեղծումներ գործած են։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, իրեն եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ պարտքի համար գրաւի տակ առնուած կալուած մը երբ ծախուի և անոր մէջ վարձքով բնակողը չուզէ վայն յանձնել նոր գնողին, վճռագիրներու գործադիր պաշտօնեաները պիտի կրնան ոստիկանութեան դիմել, այդ վարձակալները հանել տալու համար։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հանգստեան թոշակի սնտուկին յատկացուած գումարները ժամանակին գանձելու մասին պատրաստուած կանոնագիրը վաւերացուեցաւ Կայս. Իրատէով։

ԳԱՐԱՔԵՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Մինչեւ որ Գարաքէօյի կամուրջը ամբողջովին վերաշինուի, ծովային նախարարութիւնը որոշեց որ Շիրքէթի ու Մախսուսէի շոգենաւներուն համար կամուրջին երկու կողմերը աւելցուած «տուպա»ներուն վրայ նաւամատոյցներ և խանութներ շինուին։ Այդ որոշումը սկսած է գործադրուիլ։ Կամուրջը բոլորովին վերաշինուելէն ետքը ասոնք պիտի վերցուին։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹՂԹԱՏԱՐԸ.—Արեւելեան երկաթուղիներու ժամանակացոյցը փոխուեցաւ երէկուընէ սկսեալ՝ 1 մայիս։ Եւրոպական կառախումբը իրիկունները ժամ 8ին պիտի մեկնի Սիրքէճիէն եւ Արեւելեան Ճեպընթացն ալ ժամ 1 53ին։ Եւրոպական կառախումբը առտուները ժամ 7.14ին պիտի ժամանէ Սիրքէճի եւ Արեւելեան Ճեպընթացը 10.39ին։

ԳՈՂ ՄԸ.— Նախընթաց իրիկուն, Գատըգիւղի Ռժիի դէտերուն պետ՝ Ալի էֆ. Գուրպաղըլը-Տէրէի կողմը կասկածելի մարդ մը կը տեսնէ, որուն շալակը պարկ մը կար։ Կարծելով որ ծխախոտ է, կը հետապնդէ զայն, սակայն մարդը տեսնելով որ պիտի բռնուի, պարկը շալակէն վար կը նետէ և կը փախչի։ Պարկին մէջ կային գողցուած առարկաներ։ Դէտին տուած բացատրութեանց վրայ, Գատըգիւղի ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ձերբակալել գողը, որ Բանտէլի Աբոստոլ անուն յոյն մըն է։

ԲԱՄՊԱԿԻ ԳԻՆԸ.— Բամպակը առջի օրուընէ ի վեր 7 բուանի չափ անկում մը ունեցաւ։

«ԿՐԱԿ ԿԱ՛Յ, ԿՐԱԿ ԿԱՅ».— Անցած գիշեր Իւսկիւտար, Պաղլար Պաշիի կողմի բնակիչները մեծ յուզումի մէջ էին։ Կանացի կանչ մը, տունէ մը «կրա՛կ կայ, կրա՛կ կայ» կ՚աղաղակէր։ Անմիջապէս դրացիները դուրս թափեցան, ինչպէս նաեւ հայոց և յունաց եկեղեցիներու ջրհանկիրները փութանակի վազեցին հրդեհին վայրը (՞) ուր փոխանակ բոցի կամ ծուխի... ծեծի մը հանդիսաւոր ներկայացումին ականատես եղան. էրիկ մարդ մըն էր որ իր կինը կը ծեծէր, և կինն էր որ դրացիներու օգնութիւնը կը հրաւիրէր՝ «կրա՛կ կայ, կրա՛կ կայ» պոռալով։ Պատկե՛ր...։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ԱՐԿԱԾ.— Թօփհանէի պետական սպանդանոցին դէմը՝ տան մը մէջ երէկ ժամը 5ին հրազէնի պայթում մը կը լսուի։ Տունը եռայարկ ըլլալով, վերնայարկը կը բնակէր Ղալաթիոյ մսավաճառներէն Բիրհադօ, միջնայարկը կը բնակէր Բիրհադոյի գրագիր՝ Տիմիդրի, և վարի յարկն ալ կը բնակէին երկու յոյն կիներ։ Հրազէնի պայթման վրայ, երկու կիները վեր կը վազեն և Տիմիդրիի սենեակը մտնելով, մահճակալին առջեւ փռուած կը գտնեն Բիրհադոյի աշկերտը՝ Բանտէլին՝ գլխէն ծանրապէս վիրաւորուած։ Մսավաճառին իմաց տրուելով, այս վերջինն ու գրագիրը, երկու բժիշկներ ու դեղագործ մը իրենց հետ առնելով, իսկոյն տուն կը փութան։ Ոստիկանութիւնն ալ նոյն միջոցին հոն հասած էր արդէն։ Վիրաւորեալը քննուելով, կը տեսնուի որ գնտակն աչքէն մտած և ձախ աչքին յօնքին վրայ ուռեցք մը ձեւացուցած էր։ Տօքթօրներէն մէկը վիրաբուժական գործողութիւն կատարելով կը հանէ կապարը որ ճմլուած էր։ Բանտէլի չկրցաւ ո եւ է յայտարարութիւն ընել, այլ անա անա բսելով կը տքար, որով կարելի չեղաւ հասկնալ թէ անձնասպանութեա՞ն փորձած էր, եթէ ոչ րէվոլվէրին հետ խաղալով՝ արկածով զարնուած էր։ Բանտէլի գերմանական հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ։ Բերայի կառավարութեան բժիշկ Տիգրան պէյ երէկ իրիկուն քննեց վիրաւորը, որուն վիճակը ծանր գտաւ, ըստ որում ուղեղը վնասուած էր։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ պահակախումբ մը, առջի առաւօտ, Շիշլիի կողմը, պուլկարական հիւանդանոցին ետեւի դաշտէն անցած պահուն, սնտուկ մը կը տեսնէ, որուն մէջ մարդ մը պահուըտած էր, և իսկոյն կը ձերբակալէ զայն։ Ձերբակալեալն է Ալէքսի անուն յոյն մը, Մանաստըրցի, որ Պալըգբազարի կողմը Խանչէրլի խանը կը բնակի։ Սնտուկին մէջ գտնուեցան նաեւ չիչ մը արջասպ, երկաթ մամուլ մը, մուրճ մը, գամեր, պտուտակներ և երկու կտոր փայտ, ինչպէս նաեւ 14 հատ արծաթ 20 փարանոց որոնց մէկը ճմլուած 40 փարանոցի չափով։ Ձերբակալեալը թէեւ ի սկզբան յայտարարեց թէ այդ իրերը պատահաբար հոն գտած էր, սակայն ի վերջոյ Բերայի կառավարիչ Համտի պէյի առջեւ խոստովանեցաւ թէ ինք դրամանենգ մըն է։ որ 20 փարանոցները մամուլին միջոցաւ ճմլելով կը մեծցնէր և ապա 40 փարանոցի տեղ կը քշէր։ Երեք հատ արդէն քշած էր կամուրջի պաշտօնէից։

ՄԱՌԻՔԱՅԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾԸ.— Նիքօս անուն գիւղակէն, առջի իրիկուն, երբ Մառիքա անուն մանկամարդ կին մը Մաքրիգիւղ կը դառնար, յարձակում կրեց երկու անձերու կողմէ, որոնք ուզեցին անպատուել զինքը։ Կնոջ մեծագոչ աղաղակներուն վրայ, հովիւ մը, Խրիստօ, վրայ հասաւ և ազատեց զայն՝ երկու սրտահանկներու ձեռքէն և տարաւ մինչեւ Մաքրիգիւղ։ Ոստիկանութիւնը քննութենէ մը ետքը, ձերբակալեց սրճագործ Անաստասն ու Տիմիտրին։ Ասոնք կինը բռնաբարելու աշխատելէ զատ, խեղճին 3 մէճիտի չափ գումարն ալ յափշտակեր են։

ԲԱԲԱՁ ՔԷՕՓՐԻՒՅԻ մէջ առջի առտու ջրհանկիր Ինճէ Տիմիթրի կաթուածահար եղաւ սրտի հիւանդութենէ։

ՀՐԴԵՀ.— Առջի գիշեր ժամը 3ին միջոցները, Օտունգաբուի կողմը, Չիվիճի Յովհաննէսի խանութէն հրդեհ ծագեցաւ, սակայն անմիջական օգնութիւնները շուտով առին աղէտքին առաջքը։ Խանութը մասամբ այրեցաւ։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ մէջ, երէկ առտու, Խախամ Մըրքատոյի աղախինն՝ Մազալթօ, 20 տարեկան աղջիկ մը, պատուհաններու ապակիները մաքրած ատեն, երկրորդ յարկէն վար ինկաւ և թեւէն ու ծունկէն վիրաւորուեցաւ։

ՈՃԻՐ.— Եէնի-Գաբուի ջրհանկիրներէն Արտալ, երէկ կռուի բռնուելով կոթնավաճառ Ղազարոսի հետ, դանակով վիրաւորեց զայն։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻԱ, Ֆէրմէնէճիլար ճամտէսի, ապաճի Մանասթըրցի Սիմօ և ընկերը Բուրգըզլիւէցի Սթէֆանի ժամանակէ մը ի վեր իրարու հետ գժտած էին։ Երէկ ապաճի արհեստաւորները գինետուն մը հաւաքուած էին. երկու ընկերները համաձայնութեան մը բերելու և հաշտեցնելու համար։ Բայց որովհետեւ գինետունը ո՛չ թէ համաձայնութեան, այլ մանաւանդ գժտութեան աւելի յարմար վայր մըն է, երբ գլուխները տաքցան, համաձայնութիւնն ալ ցնդեցաւ, մինչեւ որ Սիմօ իր ընկերը դանակով փորձեց փորոտել, և վիզը ձախ կողմէն մասամբ կտրելէ վերջ փախաւ։ Ոճրագործը կը փնտռուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Յունաց Ս. Պատրիարքը, ընկերակցութեամբ Եանեայի և Կեսարիոյ մետրապոլիտներուն, ինչպէս նաեւ Թաղ Ժողովի երկու աշխարհական անդամներու, այսօր ժամը 7-7½ին Պատրիարքարան կուգայ Ս. Զատկի նորհաւորութեան փոխադարձ այցելութիւնը տալու մեր Ս. Պատրիարքին։

Այս առթիւ Պատրիարքարան հրաւիրուած են Կրօն. և Քաղ. Ժողովներու, Տնտեսական, Ուսումն. և Դատաստանական Խորհուրդներու անդամները, ինչպէս նաեւ 9-10 վարդապետներ, Տ. Մկրտիչ եպիսկ. Վեհապետեան և Մայր-Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը։

—Ասորւոց պատր. փոխանորդը եւս Զատկի առթիւ այցելութեան եկած ըլլալով Ս. Պատրիարքին, երէկ պատր. փոխն. Գաբրիէլ եպիսկ. փոխադարձ այցելութեան գնաց անոր։

— Կայս. Պալատան արարողապետ Վսեմ. Իպրահիմ պէյ եւս Զատկի տօնին առթիւ իր շնորհաւորական այցետոմսը ղրկած է Ս. Պատրիարքին։

— Ս. Պատրիարքը երէկ հանդիսաւոր կերպով պատարագեց Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ, յատկապէս կանանց համար։ Հակառակ օդին յանկարծ խանգարուած ըլլալուն, կիներու հոծ բազմութիւն մը լեցուած էր եկեղեցին. պնակներու շրջագայութիւնը յատկապէս կանանց կողմէ կազմուած խնամակալութեան մը ձեռօք կատարուեցաւ, կատարեալ բարեկարգութեամբ, թէեւ մենք սկզբամբ պնակներու շրջագայութեան հակառակ եղած ըլլանք։ Ս. Պատրիարքը բնաբան ունենալով «Ամենայն տուրք բարիք ի վերուստ են իջեալք» խօսքը, պերճախօս լեզուաւ կանանցի բարեպաշտութեան օգտակարութիւնը դրուատեց և խրատեց զանոնք չհեռանալ երբեք իրենց աւանդական բարեպաշտութենէն։

—Յառաջիկայ նոր կիրակիէն ետք Մայր եկեղեցւոյ նորոգութեան ձեռնարկել որոշուած ըլլալով՝ կիրակի օրուան ժամերգութիւնները Որդւոց Որոտման, այսինքն կանանց տաճարին մէջ պիտի կատարուին, մինչեւ նորոգութեան վերջանալը։

—Ս. Հայրապետը, ի պատասխանի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան նոր տարւոյ առթիւ մատուցած շնորհաւորութեանց, օրհնութեան կոնդակ մը ղրկեր է յանուն Հոգաբարձութեան, Ս. Պատրիարքին միջոցաւ, գովելով Հոգաբարձութեան անդամներու ջանքերը և վաստակը յօգուտ պատսպարեալներու, և բոլոր անդամներուն հայրապետական օրհնութիւններ ուղղելով։

Ն. Ս. Օծութիւնը այս առթիւ յատուկ գրով մը յանձնարարեր է Նաեւ Պ. Աղեքսանդր Մանթաշեանցի ըստ առաջնոյն յանձն առնել Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի տարեկան սպառելի քարիւղին հայթայթումը։

—Կրէտէի եկեղեցւոյն հոգեւոր հովիւ Տ. Աւետիս քահանայ հրաման խնդրեր է Պատրիարքարանէ արձակուրդով Պոլիս գալու, իր անձնական գործերը կարգադրելու և ընտանիքը փոխադրելու համար։

—Ասկէ առաջ Կարնոյ առաջնորդին յանձնուած էր Բղիի վիճակին հովուութիւնը. սակայն այս անգամ առաջնորդը վերջապէս խնդրեր է Պատրիարքարանէ, որ առաջն. ընտրութիւն կատարելու հրահանգ կամ առաջն. տեղապահ մը ղրկուի, ըստ որում այլ եւս անհնար է եղեր իրեն տեղւոյն հեռաւորութեան պատճառաւ վարել այդ վիճակը։

—Տիարպէքիրի փոխ-կուսակալ Վսեմ. Ասաֆ փաշա Մարտ 26ին կիրակի օրը նոյն քաղաքը ժամանելով՝ առաջն. փոխանորդէն և վիճակին ուրիշ առաջնակարգ ազգայիններէն դիմաւորուեր և մեծ հանդէսով քաղաքը առաջնորդուեր է. իսկ նախորդ կուսակալը Խալիտ պէյ 28ի հինգշաբթի օրը մեկներ է քաղաքէն՝ Խարբերդի և Սըվազի ճամբով՝ Պոլիս գալու համար։

—Եալթայէն աղքատիկ ազգային մը 15 րուպլի ղրկեր է որբերու համար, Զատկի տօնի առթիւ, և խնդրեր է որ այդ լուման յանձնուի այն որբերու միայն, որոնք չոր հացի կը կարօտին և առաւել արժանի են խնամքի և հոգածութեան։

—Յառաջիկայ երեքշաբթի օր Կրօն. Ժողովն հրաւիրուած է նիստ գումարելու։

— Գոհութեամբ կ՚իմանանք թէ՝ Արմաշի Փոխ-վանահայր Գեր. Տ. Եղիշէ եպս. Դուրեան, նկատելով որ վանքին զօմը ցարդ կովերով միայն բաւականացած էր, այս անգամ իր Պոլիս գտնուելու առթէն օգտուիլ ուզելով՝ 90 ոսկիաչ՝ 90 գառնուկներով գնած է, վանքին ագարակին մէջ կենդանիներու այդ տեսակն ալ աւելցնելու համար։

— Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քարոզիչ Տ. Վեհապետեան Սրբազան, այսօր յիշեալ եկեղեցւոյն մէջ կը պատարագէ, յատկապէս կանանց համար։

—Սանասարեան վարժարանի խնամակալութիւնը վաղը առտու նիստ պիտի գումարէ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին, և պիտի զբաղի դարձեալ վարժարանին Խարբերդ փոխադրութեան խնդրով։ Վարժարանին տնօրէններէն Աբուլեան էֆ. ճամբայ ելած ըլլալով արդէն Կարինէն, հաւանաբար վաղն առտու կը հասնի մայրաքաղաքս։

—Զէյթունէն գրուած նամակներ տեղւոյն եկեղեցական գործերուն անկերպարան վիճակին վրայ կը գանգատին և նոր ու կարող առաջնորդի մը պէտքը կը շեշտեն, քանի որ տեղւոյն 4 եկեղեցիներուն 16 քահանաներէն հազիւ 5-6ը կրնան հասկնալ Ս. Գիրքը, և ժողովուրդը ընդհանրապէս բողոքականաց ժողովարանը կը յաճախէ հոգեւոր քարոզներ լսելու։

—Բաղէշէն եւս հասած թղթակցութիւնները առաջնորդի մը պէտքը կը շեշտեն։

—Գոհութեամբ կ՚իմանանք թէ այս տարի եւս Բարիզի Գեղարուեստներու Պալատին մէջ հայ արուեստագէտները ուշագրաւ բաժին մը գրաւած են՝ իրենց ուրոյն ուղղութիւններուն և ձգտումներուն համեմատ շատ յաջող նկարներ ցուցադրելով։ Այսպէս Պ. Զաքար Զաքարեան՝ «Նաթիւռ մօրթի» քանի մը թաղծոտ տեսարաններ, և Տրապիզոնցի Պ. Շապանեան՝ ինքնին ծովի զաւակ՝ ծովային քանի մը դիմայեղումներ վրձնած են վարպետ ձեռքերով. Պ. Կ. Ադամեան ցուցադրած է երեք ֆրանսական գիւղանկարներ, տաղանդաւոր արձանագործ Պ. Սեպուհ Պէկեան՝ «Անմեղութեան» կիսարձանը. որ շատ աչքառու է եղեր. իսկ անզուգական փորագրիչ Պ. Էտկար Շահինի մէկ քանի «օֆորթ»ները՝ իրենց նրբին և ճշգրիտ արտայայտութիւններուն մէջ, ստուգիւ հիանալի նշմարներ նկատուեր են։

—Թիֆլիսի Հայուհեաց Բարեգործական ընկերութիւնը՝ իր արհեստանոցի դահլիճին մէջ, և նախագահութեամբ իշխանուհի Թումանեանի, իր տարեկան նիստը գումարեր է, որուն զբաղման առարկաները եղած են հետեւեալները.— 1901 տարւոյ ընդհանուր ժողովին արձանագրութեան ընթերցումը, դարձեալ նոյն տարւոյ վարչութեան գործունէութեան հաշիւը, ընկերութեան դրամագլխի հաշիւը, 1902 տարւոյ նախահաշուին վաւերացումը, վարչութեան 3 անդամներուն և փոխանդամներուն ընտրութիւնը։ Ընկերութիւնը իր գլխաւոր ջանքը կեդրոնացուցեր է կարուձեւի արհեստանոցին շուրջը, որ անցած տարի 100 աշակերտուհիներ ունեցած է։ Ընկերութեան գանձուն 1901ի յունվարէն մինչեւ 1902ի յունվարը 8356 րբ. 69 կ., իսկ ծախքը 6965 րբ. 1 կոպէկ։ Վարչութիւնը հոտ անդամուհիներ և փոխանդամուհիներ. ինչպէս նաեւ վերաստուգող յանձնաժողովի անդամներ ընտրած է։

ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

Պարտիզակի Հայ Բողոքականներու եկեղեցիին վերանորոգութեան կայսերական հրամանագիրը, ապրիլ 10/23ին եկեղեցիին մէջ կարդացուեցաւ կառավարական պաշտօնեաներուն և ժողովուրդին ներկայութեանը։ Ս. Մ. Գասապեան էֆ. հրամանագրին ընթերցումէն անմիջապէս ետք, ի դիմաց Բողոքական հասարակութեան, մաղթանք մը կարդաց Նորին Կայս. Վեհափառութեան արեւշատութեան համար։ Եկեղեցիին վերանորոգումը սկսաւ հանդէսէն ետք։

«ՄԱՆՋՈՒՄԷ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Աֆիոն Գարահիսար, Աշ. Պազ. էֆ. — Կարելի չէ ղրկել մասնաւորները ձեռագիրները. շնորհակալութիւն ձեր համակրական տողերուն համար։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Ապրիլ.— Իրազեկ ակումբներու մէջ հաշտութիւնը հաւանական կը նկատուի։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 30 Ապրիլ.— Կազօլինի պայթում մը պատահեցաւ «Ֆիլդըն» ընդծովեայ նաւամարտին մէջ, որ Տէլավէրի քարափին մօտ կը գտնուէր։ Հինգ հոգի վիրաւորուեցան, որոնց մին ծանր կերպով։

ԱՈՒՍԻԿ (Պոհէմիա). — Տօպլհօֆի հանքին մէջ պայթում մը պատահեցաւ։ Ութը հոգի մեռան և վեց վիրաւորուեցան։ Երեք հոգի անյայտացած են։

ԿՈՒՄՊԷՆՆԷՆ (Գերմանիա).—Զինուորական Ատեանն ի չգոյէ ապացոյցի, անպարտ արձակեց Մարդէն և Հիքէլ ենթասպաները, որոնք ամբաստանուած էին թէ Քրոսիկ հարիւրապետն սպաննած էին։

ՎԻԵՆՆԱ.— Արտաքին գործոց նախարարութեան մամլոյ Դիւանին տնօրէն, ինչպէս նաեւ Հեռագրատան Թղթակցութեան Դիւանին պետ անուանուեցաւ Պետական Խորհրդոյ անդամ Մ. Նըէլ Էդէնպախ, փոխանակ Պարոն Տօցիի, որ ասկից առաջ հանգստեան կոչուած էր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բրեդորիայէ հեռագիր մը կը հաստատէ թէ Վրիհէտի և Ուտրէխտի պօէր խումբերը ինչպէս նաեւ զօրավար Պօթա հաշտութեան կողմն են։

—Զրոյց կայ թէ զօրավար Տըլարէյ և ուրիշ երեք պօէրախմբեր հպատակութիւն յայտներ են Անգլիացւոց։

ԼԱ ՀԷ.— Քրիւկէր Նախագահին շուրջը գտնուողները կը հերքեն ո եւ է Պօէր խումբի հպատակութիւնը։

—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նախագահ Շդէյն կարեւոր պաշտօնաթուղթ մը ղրկեր է Քրիւկէր Նախագահին և Եւրոպա գտնուող Պօէր պատուիրակներուն։

ՀՌՈՄ.—Երեսփոխ. Ժողովը 33ի դէմ 163 քուէով որոշեց նոր ձեւով իտալեան Քոնսոլիտէ մը հաստատել, 3½ % տոկոսով։

ԲԷՇԴԱ.— Մ. Լէնկ Մաճառիստանի առեւտրական նախարար անուանուեցաւ։

ԼԱ ՀԷ.— Վիլհէլմինա Թագուհին ամէն վտանգ անցուցած է։

ՊՈՒԷՆՈՍ-ԱՅՐԷՍ.—Կառավարութիւնը ստացաւ իրաւարարական վճիռը, որով Արժէնթինի Հանրապետութեան իրաւունքները կը ճանչնայ՝ Չիլիի մէջ անոր ունեցած սեպհականութիւններուն վրայ։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 մայիս.— Թրանսվաալի պատերազմին համար մինչեւ հիմա ծախսուած գումարը կը հասնի 5 միլիար 575 միլիոն ֆրանքի։

—Հաշտութեան, ինչպէս նաեւ Ժէնէրալ Տըլարէյի անձնատրութեան մասին տարածայնուած լուրերը չեն հաստատուած։

ԲԱՐԻԶ.— Բօրթուկալի՝ իր հողաբաժնին ընդարձակութեան մասին ըրած պահանջը մերժուեր է չին կառավարութենէն։ Չինաստանի այս ընթացքը՝ կը մեկնուի այն աջակցութեան խոստումներով՝ զորս Գերմանիա ըրած է իրեն։

Սամաթիա կայարանին մօտը ծխավաճառ Արթին Աժտահարեանի խանութը կը ծախուին ամէն տեսակ դրոշմաթուղթեր։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS
1 Մայիս 1902
ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

Ֆրանս.	3% (3% Français)	101	50
Րէժի	(Tab. Turcs)	320	—
Գօնսօլիտ.	(R. Turque D.)	25	10
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	113	
Պանք. Օթթ.	(Banque Ott.)	566	—
Թրանսվալ	(Transvaal)	160	50

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄՐՑՈՒՄ
ՄԵԶՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Մեզպուրեան վարժարանի տարեկան քննութիւնք տեղի պիտի ունենան ապրիլ 22 Բշ., 23 Գշ. և 24 Դշ. օրեր։

Իսկ ապրիլ 28 կիր. օր, ժամը 7էն 10 ըստ Թրքաց, մասնաւորապէս ֆրանսերէն լեզուի ՄՐՑՈՒՄ տեղի պիտի ունենայ՝ վարժարանիս աշակերտուհիներուն և գիւղիս (Գատըգիւղի) Սէօսերու վարժարանին հայ աշակերտուհիներուն միջեւ։

Կը հրաւիրուին Սէօսերու վարժարանին մէջ աղջիկ զաւակ ունեցող հայ ծնողք, նոյն կիր. օր որոշեալ ժամուն բերել՝ մրցման մասնակից ընել իրենց զաւակները։ Այս փորձով պիտի տեսնեն և համոզուին թէ մեր 6 ամսուան աշակերտուհիք անհամեմատ կերպով աւելի լաւ ուսած են ֆրանսերէն կարդալ, գրել, հասկընալ, թարգմանել ու խօսիլ քան թէ տարիէ մը ի վեր Սէօսերու վարժարանը յաճախող հայ աղջիկներ։ Մրցման դնելու պէտք իսկ չենք տեսներ հայերէն լեզուն, հայ կրօնը և միւս ուսումները, որոնք խնամով կ՚աւանդուին Մեզպուրեան վարժարանի մէջ, մինչ իրենց գրեթէ բացարձակ չգոյութեամբ կը փայլին Սէօսերու վարժարանին մէջ։

Վարժարանիս 38րդ տարեշրջանը կը սկսի մայիս 1, Դշ. օր։

Տեսուչ Մեզպուրեան վարժարանի
Յ. Գ. ՓԱԼԱՓԱՇԵԱՆ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ
ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ում. տիւն ագչ. գաբ.	28—02
» » էն եւբ. քէջ	28—01½
» » էն աչաղը	27—37½
Րումէլի չըմէն. ագչմ գրնտ.	111—50
» » էն եւբ. քէջ	111—50
» » էն աչաղը	110—87

ՊԱՆՔԱ ԱՔՍԻՕՆԼԱՐԸ

Րէժի աքսիօնը Օս. լիր.	319
Սիկուրէթ Ա.	0—16
» Բ.	—72
Թրամվայ	5—82
Ժուիսանս	1—57½
Օպլիկասիօն Թրամվայ	484—
Ասիւրանս	3—55
Գօրբօրասիօն	0—09
Գօմմէրսիալ	0—08.6
Լօրիօն	72—
Պանք Նասիօնալ տը Կրէտ	410—
Թրանսվաալ	154—
Րընթըմ Թահվիլաթը	486—
Գրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն	267—50
Անատօլը չըմ. աքսիօնը	10—62

ԱՔՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղչ. տան	ղչ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—06
Մէճիտիյէ	102—
Ինկիլիզ լիրասը	110—06
Ֆրանսըզ ալթունը	87—25
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպօն գայմէսի	8—58

ԵՒՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 30 ապրիլ

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	94—81
Օսմ. էսհամը գաբանտը	25—50
» » Բ	27—37
« » Գ	51—
Օսմանլը Պանգասը	12—62
Մըսըր Տուլ. մուֆթահըսէ	108—50
Պուլկար խաթիգրազը	87—
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25—32
Թրանսվաալ	6—32
Շարթրէթ	3—75

Բարիզ 30 ապրիլ

Ֆրնս էսհ. 3% ֆր.	101—07
Եէնի Օսմ. էսհամը գաբանտը	25—95
Րումէլի չըմէնդըֆէրի	112—75
Օսմանլը Րէժիսի էսհամը	318—
» Պանգասը	565—
Գրէտի Լիօնէ	1032—
Իթալիա էսհամը	101—50
Բռիօրիթէ Թիւրք	—
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթթօման	518—25
Սըանէօլ	78—75
Թրանսվալ	152—
Գամպիօ 3 այ վատէ	225—50
Էժիպսիէն ունիֆիէ	110—70
Շարթրէթ	96—

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110—10
Բարիզ 3 այ վատէլի	22—83

«ՄԱՆՋՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖՐԻՖԱՍԸ (28)

ՄԻՒՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ
ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

Բ.

ԳՈՒՄԱՐԽԱՆԷ ԵԱԽՈՒՏ ՄԱԳՍԻՄ

—Րէճա իտէրիմ կիթ, գէնտի իշինէ պագ։

Մագսիմ՝ վալիտէսինին ալնընտան պիր տահա էօփտիւ վէ էվտէն տըշարը չըգտը։

Մատամ Մարիօն՝ եալընըզ գալտըղը վագըթ, եէրէ տիւշմիւշ վէ պուրուշմուշ օլան կազէթաեի թէքրար օգումաղա պաշլատը քի, մէզքիւր կազէթա՝ Բարիս միւսթանթըգը Մ...ըըն եէրինէ Մ. Բէրնօլէնին նասըպը իլան իտիեօրտու։

—Ա՜հ, օ տահա եաշըյօ՞րմը, աճապա պէնի տիւշիւնիւյօ՞ր մը, Մագսիմէ շիմտի հագըգաթը անլաթմալը մըը։

Գ.

ՄԻՒՍԹԱՆԹԸԳ

Արապաճըլարըն ազիմէթինտէն սօնրա, Մ. Պօվար՝ պօյլիւ իտարէսինէ կիթտի. օտասընա վասըլ օլտուղը վագըթ, պիր չէքմէճէ իչինտէ թըգըլմըշ քիլիտլէնմիշ օլան պիր չօգ տէֆթէրլէրի չըգարըպ, չալըշմաղա պաշլատը. պիր ազ սօնրա, էլէքթրիգլի պիր տիւյմէեէ բարմաղընը պասմագլա, կէլէն խըտմէթճիեէ, Մ. լը Պէլին կէլիւպ կէլմէտիկինի սիւալ իթտի։

Խըտմէթճի.—Շիմտի օտասընա կիրտի։

Պօվար.— Բէք էյի եանընա կիտէճէկիմ, տէնուպ, եազըխանէսինի թէրք իլէ, րէիսին օտասընա տօղրուլտու։

Մ. Լըպէլ՝ վագատան հէնուզ խապէրտար օլմամըշ իտի։ Մումաիլէյհ՝ օտասընա Մ. Պօվարըն կիրտիկինի կէօրմէքլէ, տէտի քի.

—Նէ՞ օ, եէնէ պիր ի՞շ մի վար։

– Էվվէթ, պիր մասլահաթը աճիպէ քի, բէք նատիր վուգու պուլուր, (ասիտ բրիւսիք) իլէ զէհիրլէնմիշ....

(Տէվ-ի)

ԻԼԱՆ

Աթուֆէթլու Բաղըպ պէյ էֆ. հազրէթլէրինին Միչէլ Համբար էֆ. զիմմէթինտէ մահքիւմիւնպիհ ալաճաղը օլան մալիւմ էլ մըգտար մէպալիղին թէէմինը խըթիֆասը զըմնընտա, մէտռունը մուամիլէյհին պէօյիւքտերէտէ վագը խանէյինտէ Թահթը հաճզա ալընան պիր ատէտ քէպիր ահրնէլի էսվապ տօլապը վէ տէօրթ ատէտ քէպիր էսվապ տօլապը վէ իքի ատէտ քէպիր եալտըզլը ահրնէ վէ օն իքի ատէտ աանտալիա վէ պիր ատէտ քէպիր հէմէք մասասը վէ պիր չիֆթ գաւրօ վէ պիր ատէտ մերմէրլի մասա վէ պիր ատէտ քէպիր ահրնէ վէ պիր ատէտ չիչէքլիք վէ պիր չիֆթ ավիզէլի չամտան վէ պիր ատէտ սաաթլի սիկարա խսկէմլէսի վէ պիր ատէտ մասա վէ պիր ատէտ սազլր ահրնէ վէ պիր ատէտ մերմէրլի պիւրօ վէ պիր ատէտ էսվապ վէ պէչ ատէտ օէճճատէ վէ պիր ատէտ եաղլըխանէ վէ պիր ատէտ հէմէք մասասը վէ պիր չիֆթ վազօ վէ 72 ատէտ սազօը վէ պիր ատէտ մերմէրլի գօնսօլ մա ահրնէ վէ պիր ատէտ սազլր գօմսիւլ վէ պիր ատէտ ճէվիզտէն մամուլ քէպիր պիւֆէ վէ պիր ատէտ քէպիր խալը վէ պիր ատէտ ասմա ավիզէ վէ պիր ատէտ մատէնտէն մամուլ չիչէքլիք վէ պիր ատէտ մերմէրլի մասա վէ պունա միւմասիլ էշեաի սաիրէնին չէհրը նիսանըն 21ինճի բազար կիւնի սաաթ 4 բատտէլէրինտէ Պէօյիւքտերէ չարշուսընտա պիլմիւզայէտէ ֆիրուխթ օլունաճաղը Պէյօղլու Իճրա մէէմուրիյէթի ճանիպինտէն իլան օլունուր։

13 Նիսան 1318

ԶԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ականները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ՚օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ Թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն ատենը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեւական տկարութեանց կ՚ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կորսուին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտ Պիլոն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ույժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կու տայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ույժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼՕՆ O vo-lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է չաքարախտին, ընդունուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

ԷՏԻՐՆԷ.— Մեր Մեծ. գործակալ Յովհաննէս Սիմոնեան էֆ.ի դիմելով կարելի է բաժանորդագրուիլ «Մանզումէ»ի։

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիտէ քէաին (Էճզախանէ-Թիւրքիյէ) հէվմը քիւչաւրընտան պէրկէօթերլի լիթիզամ վէ տըգզամթի տան վէ իհյար օլընան քեաֆֆէի էտվիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն տօլայը չէհրիմիզին էն միւքեմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տէսկէրէլէրինէ նիւմունէի իմթիհալ օլմագ չէրէֆինի իպրազ իթմիշ տիր. պու տըգզամթ վէ իհթիմամա մուզամ օլան թէհարէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլէրճէ ասըլ նազարը էհէմմիյէթէ ալընաճագ մէվատտըն պաշըլըճասը տըր. ամմէնին միւսէլլէմի վէ տէվաիրը րէսմիյէնին տախի մուսատտագ օլտուղը իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսսիւսէ պէքլէնիլէ չու խըտէմաթը միւսթահսէնէյէ պիր իլավէ լիսաանիյէթքեարի օլմագ իւզրէ հէվմը թէէսսիւսինտէն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիլճիւմլէ զուէֆայի խասթեկեան մէճճանէն թէտավի իթտիրիլմէք վէ մուալէճաթը լազըմէ տախի քէզա պիլա իւճրէթ իֆա իտիլմէք կիպի իւսիմիյար օլընան ֆէտաքեարլըգլար նազարը տըգզամթա ալընաճագ օլուր իսէ պու էճզախանէնին իսթիհսալը մէնֆաաթտան զիյատէ հէմճինսինէ խըտմէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթպէրվէրի իւզէրինէ թէէսիս իտիլմիշ օլտուղը տէրհալ թային իտէր. իշթէ չու Թատաս օլընան հիմէմմաթի մաարուֆէտէն նաշի տիր քի պու էճզախանէ Թարիքը Թէրագգըտա գաթը տէրէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մէրթէպէի իհրազ էյլէմիշ վէ պու եիւզտէն տէ ֆըգարանը միւրաճաաթըն մէմնունիյէթ վէ եմնիյէթինի վէ աթըպպանըն տախի խօշնուտիսինի ճէլպ էյլէմիշ տիր։

Մէզքիւր էճզախանէտէ քեաֆֆէի իլէլ վէ էմրազա քեսսը իլիթիխասը թամ էյլէմիշ մէչհուր աթըպպա հէր կիւն էվգաթը մուայէնէտէ հազըր պուլունտուգլարը կիպի ղիւքիւր ու խըմսաէ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէխանէլէր մէվճուտ տըր. էճզախանէտէ պուլընան ալէաթ վէ էտէվաթը ֆէննիյէնին միւքեմմէլիյէթի սէպէպի իլէ հէչ պիր եէրտէ պուլունմազ օլան (Թահլիլխանէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթը սէնիյէտէն Էվրոպատա տօգուզ սէնէ թահսիլ իթտիրիլմիշ օլան տէքսա օլարագ քիմիաքեար տըր. օ մասընը իհրազ իլէ չէհրիմիզէ ավտէթ իթմիշ օլան Մէքթէպը Թըպպիէի Շահանէ քիմիաքեար՝ մուալլիմլէրինտէն Տօքթօր Ահմէտ Հիւսէյին պէյին հէտը իտարէսի վէ քիֆայէթինտէ թէսլիմ խուլիմիշ տիր. մուամիլէյհին ֆէննը Թահլիլտէքի իգթիտարը պուրաճա նամըը մալիւմ իսէ, Էվրոպաճա տա տէրէճէի մարուֆ տըր, մուամիլէյհ պէտէնին իճաատա միւհթաճ թահլիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհթիմամ իլէ պիթթահլիլ աթըպպանըն իհզար վէ պինաէն ալէյհ աթըպպայի մուամիլէյհիմին իշլէրինի պիր գաթ տահա թէսհիլ իթմէքտէ օլտուղը կիպի մէրիզ օլան մաաէնի նէպապաթի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միւքեմմէլէտէ թահլիլ վէ իհզար իթմէքտէ տիր։ 8—8

ՏԻՇՃԻ

Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Բարիս տարիւլֆիւնունընտան մէզունի

Պէյ Օղլու, Ճատտէի քէպիրտէ, Պօն-Մարչէ գարչուսընտա, Ն. 347

Մուամիլէյհ եագընլարտա Բարիստէն ավտէթ իթմիշ օլուպ, հէր տիւրլիւ տիշ ագըըլարընը Թէտավի վէ հէնի պիր ուսուլ իլէ գուվվէթլի վէ բարլագ սունի տիշլէր տախի իմալ իտէր։ Պունտան մաատա, հէնի սիսթէմէ տիշլէրի տօլտուրուր վէ Թապիի չէնէ կիպի էյրէթի չէնէլէր եափար։

Ֆագըրլար՝ չարշէնպիհ կիւնլէրի սապահտան էօյլէյէ գատար մէճճանէն Թէտավի օլունուր։ 25—5

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յ. ԳԱՅԱՅԵԱՆ

ՌՒԷՍԴԸՐՆ

ՊԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԻՅԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ
1851ՏԷ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԵԱՍԸ

Թագըմին օլունան վիյանլարըն մէճմուի	Ինկ. լիրա 6,000,000
Մէվճուտ աքչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» » 1,250,000
Թեամինէն Թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» » 410,000

Թիւրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպօլ, Պահճէ Գաբու, Անատոլու հան, Ն. 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իւլիւգար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տըր

ԻԽԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մաարուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումպանիյալարընըն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ռուէսթըրնըն քի 125 % տըր։ Իշթէ պու հագիգաթ Ռուէսթըրըն րագիպլէրինէ Թէֆէվվիւգ իթտիրմէյէ էն պէօյիւք Թէէմինաթ տըր։

ԱՐԻՍ եւ Ընկ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ու ՕՃԱՌԻ

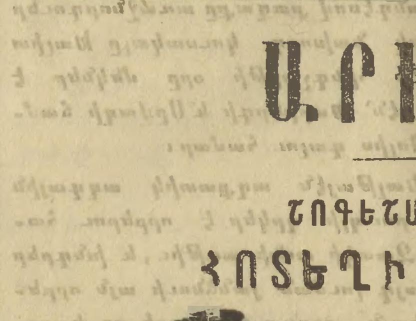

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ

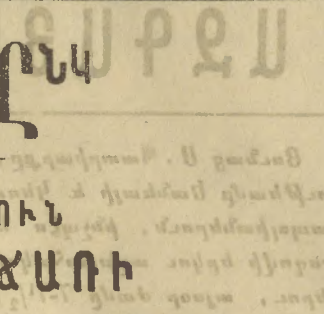

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ՚արտադրէ ամեն տեսակ հոտեղէններ ինչպէս նաև Թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ

Տեսակի ու ազնուութեան մասին եւրոպականէ ամենամեծ գործարաններու արտադրութեանց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաք ղներուն քաջալերանքը կը ձգէր կը գրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրօզդօզ և Կ. Իւճէճեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.—ՊՊ. Լազարեւ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթօտէօն։
ԳՈՄԳԱՅ.—ՊՊ. Ապքար և Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.—Պ. Հ. Բոզաճեան։
ՌՈՒՍՋՈՒՔ.—Պ. Պ. Կ. Իւճէճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.—Պ. Կեռոն Արթուրթի.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.—Պ. Պ. Վ. Ս. Մեծատուրեան։
ԻԶՄԻՐ.—Պ. Ցակոբ Մոմճեան։
ՌՕՏՕՍԹՕ.—Պ. Ցակոբ Բաօվասալ։
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.—Պ. Հայրիկ Վառնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.—Պ. Տիկօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՄԿԻՐԳ.—Պ. Մ. Քաֆուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.—Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.—Պ. Գ. Գէորգեան Եղբարք։
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.—Պ. Արիս Կ. Իւճէճեան։ 24—24

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԻԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ
ՍԷՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899տա Ամէրի իւլ իհրա	էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.	19,534,276
» »	խանկըն » »	460,267,203
» »	բրիմ »	1,433,965

Էօմիւր խուտէրէնէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէատտիտ չէրաիթ իլէ սիկուրթա ազա իտէր

Սանկըն ... հէր նէվի պինա վէ էշեա իւզէրինէ սիկուրթա ազա իտէր։

Նագլիյաթ ... էշեա մալ, էվրագը նագտիյէ վէ վաբօր սիկուրթասը գապուլ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896տա 18½%, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% Թէմէթթիւ Թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրի: (Տէբաաստէթտէ Գրէտի Լիօնէ,)Լօնտրատա Անկլօ Աւսթրիան Պանգ, (Սօֆիատա Պանգ Նասիօնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իչիւն միւսաաիտ վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլըյօր
Թիւրքիա իչիւն ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՌՈՒՆՃԵԱՆ
Գալաթա Մէրթէպանի սօգագ, Ճէտիտ խան

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷՄԻԶՏԷՆ ՀԱՄԻՏԻՅԷ ՖԷՍԼԵՐԻ

Սայէի Շահանէտէ Իսթանպօլտա Թէրիքէօյիւնտէ Թէէսիս իթտիկիմիզ «Համիտիյէ» Ֆէս Ֆապրիգասը մամուլաթը Էվրոպա մալլարընտան գաթ գաթ խուսուսիյէթ վէ մէթին վէ զարիֆ օլտուղը կիպի, ֆիյաթճա տա էհվէն պուլունտուղը իչէթլէ, տախիլի մամուլաթըմըզըն րէվաճընը Թէէմին իթմէք արզուսընտա պուլընան միւհթէրէմ էհալիմիզի էյհէր ճիհէթ մէմնուն իթմէքտէ տիր. էսասէն մագսատըմըզ միլլի սէրվէթիմիզը տախիլէն իմալ իթմէք էճնէպիլէր իհթիյաճաթըն վարէսթէ գալմագ նօգթայի նազարընտա պուլընուպ, պու էմէլին հուսուլի իսէ, Էվրոպա մալլարընա հէր վէճհիլէ րիճհանիյէթի պիլթէճրիպէ սապիթ օլան իշպու մամուլաթը տախիլիյէմիզ էհալիի քիրամըն լայըգ օլտուղը Թէրէճճիհէ րաղպէթ պուլուրմալարընա միւթէվագգըֆ տըր. չայանը իֆթիխար պիր ճիհէթ տախի ֆապրիգամըզ վիւգուբուլան սաթըլմատան 100 տէ 2 սինի էագիմէ ասաըր Շէհրիյարիտէն օլան Հիճազ չըմէնտէֆէրինէ մաէլմէճճանիյէ Թէրք իթմիշ օլտուղու կիպի, Տար իւլ Աճէզէյէ 450, վէ Պրուսա Համիտիյէ Սանայի մէքթէպինէ 150 ատէտ մա բիւսկիւլ ֆէս իհտա իթմէք սուրէթիյլէ տէ իպրազը համիյէթէ մուվաֆֆագ օլմուշ տըր։ Իշպու Ֆէսլէր խաղմուրտան Թէրտէն պօզուլմատըղը կիպի, գալըպ տախի խըթէմէզ. բուլանան ֆէսլէրին աթէշէ կէօսթէրիլմէյէրէք գուրուլթըլմասը իխթար օլունըր։

Զիրըտէ մուհարրէր մահալլէրտէ բիւսկիւլիւ օլտուղը հալտէ, մագթու ֆիյաթլարըա սաթըլմագտա տըր։

Իչի Թիպէթլի զայէթ գուլլանըշլը ֆէս՝ պէհէրի 5 ղշ.,
Իչի հասըրլը զայէթ գուլլանըշլը ֆէս՝ պէհէրի 8 ղշ.,
Իչի իքի գաթլը զայէթ գուլլանըշլը ֆէս՝ պէհէրի 10 ղշ.,
Իչի աթլասլը զայէթ գուլլանըշլը ֆէս՝ պէհէրի 13 ղշ.։

Մահալը ֆիւրուխթը.— Իսթանպօլտա Համիտիյէ ճատտէսինտէ Թիւչճիւլէր Իսմայիլ Բաշա խանը ալթընտա Ն. 17, Տիւրէքչլէր արասընտա Ն. 71, Ազատբայտա Եէշիլ Թուլումպա մէյտանընտա Ն. 101, Շիչլիտէ Օսման պէյ կազինոսը ճիվարընտա Ֆապրիգամըզ Թահթընտա, Պէչիքթաշտա Ճատտէի Քէպիրտէ Տօգթ. Գրիսեան էֆ.ին խանէսի Թահթընտա վէ Իւսկիւտարտա չարշուի քէպիրտէ 44 նումէրօտա վէ Գալաթ իսկէլէսինտէ 3 վէ 5 Ն. մաղազալարտա սաթըլմագտա տըր։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ
ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը զանազան արուեստահանդէսներու մէջ 400է աւելի չքանշան և պատուոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զորս և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծիքէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց գետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԵՐԻ

ՀԱՅԹԱԹԻԶ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՒԼՆ.

Արհեստի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումպարաճի փողոցին անկիւնը գտնուած չէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց. Ղալաթիա՝ Գարաքէօյ Թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մեծամեծ ... գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

Լ՚ՈՒՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԻԱՍԸ
1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ
Բարիստէ Բլասվանտօմտա, 9 նումէրօլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻԳ ՇԻՐՔԷԹԻ
Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէվի մագպուզաթը 21,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 252,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գըյմէթի 19,000,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ԷՕՄՐ ՇԻՐՔԷԹԻ
Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ զաէէթ միւսաիտ չէրաիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր
ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիաթլըա էօմիւր սիկուրթա իտէր։
ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Իսթանպօլ Աճանսը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարչըսընտա տըր։

)(174)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

[illegible]

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

...ԼԸ.

Տագրեանի նամակը քանի՛ ուշանար, այնչափ համբերութիւնը կը սպառէր Գրիգորեանցի. ա՛լ գաղտնիք չէր մնացած, ամէն բան պարզած էր Դաստիարակուհին, մինչեւ իսկ աւելցուցած էր թէ, ամէն պարագայի մէջ, պէտք է Ալիսը ամուսնացնել Վահէի հետ, քանի որ աղջիկը այնչափ գրաւուած էր անով, առողջութիւնը վրայ տալու աստիճան սաստկութեամբ։

Հայր ու աղջիկ կը չարունակէին իրենց մնջկատակը. առաջին անգամն էր որ կը կեղծէին իրարու, ո՛չ Գրիգորեանց խօսք կը բանար, ո՛չ ալ Ալիս կը համարձակէր նախայարձակ ըլլալ։ Վերջապէս, կիրակի օր մը, սպասուած նամակը ստացան Թղթատարէն, և միլիոնատէրը մանկաւեպեակը առանձնանալով սկսաւ կարդալ Տագրեանի նամակը Վահէի նկատմամբ։

Ալիս չարունակ հօրը հետ կը գտնուէր տան մէջ և վաճառականը բնաւ բան չէր պահեր անկէ. հետեւաբար, այս նամակին առթիւ երբ առանձնացաւ, կռահեց որ Վահէի մասին տեղեկութիւն տուող գրութիւնն էր այն, զոր հայրը կ՚ուզէր ծածուկ կարդալ իրմէ։

Բնական Մարմաջ մը ծագեցաւ քնքուշ աղջկան մէջ՝ ժամ առաջ ճակատագիրը հասկնալու, և սկսաւ քրքրել հօրը մասնաւոր սենեակին առջեւ։ Դաստիարակուհին ալ անկէ ոչ նուազ հալումաշ կ՚ըլլար Վահէի բարոյական արժանիքը հասկնալու և աշակերտուհիին երջանկութիւնը տեսնելու տենչով. ուստի եկաւ միացաւ Ալիսի ու երկուքը մէկէն կամաց ձայնով խօսակցիլ սկսան։

Հեծկլտուքի ձայն մը եկաւ ներսէն, Գրիգորեանցի սենեակէն. Ալիս ցնցուեցաւ, այլայլեցաւ և մեռելի գոյն առաւ։

—Ի՞նչ կ՚ըլլայ, օրիորդ, հարցուց Դաստիարակուհին։

—Ո՛հ, հայրս կ՚արտասուէ, հեծկլտաց Ալիս փղձկելով, հայրս կ՚արտասուէ։

Մանկամարդ կոյսը հօրը սենեակին դուռը հրեց և առանց հրաման խնդրելու, դաստիարակուհիին հետ ներս խուժելով՝ գնաց վշտահար հօրը վիզը փաթթուեցաւ։

Այն ատեն սրտաճմլիկ տեսարան մը պարզուեցաւ սենեակին մէջ, հայր ու աղջիկ լուռ ու մունջ կ՚արտասուէին, ու Գրիգորեանց՝ վիշտին մեծութեան տակ ընկճած, Թալկահար, կորաքամակ կը պառապէր առանց բերնէն խօսք մը հանելու։

—Մե՞ծ է դժբաղդութիւնս, հա՛յր, հեծկլտաց Ալիս։

—Շա՛տ մեծ, մոլտաց դրամատէրը, Վահէն քու հօրքրոջդ զաւակն է։

—Ի՞նչ կ՚ըսես հայր, հարցուց աղջիկը, յանկարծակիի գալով այս անակնկալէն, Վահէն իմ հօրաքրոջս տղա՞ն։

Ալիս պահ մը կարծեց որ հայրը մտային խանգարումի մը ենթարկուած է և անոր համար այսպէս աբեղցփեղ խօսքեր կ՚ընէ։

—Այո՛ զաւակս, տիկին Մերունեան իմ փոքրիկ քոյրս է եղեր, հառաչեց Գրիգորեան, չարունակելով արտասուել։

—Աւա՜ղ, ողբաց Ալիս, աւա՜ղ, ուրեմն Ատրինէ՞ն...

—Ո՛հ, Ատրինէն ալ օտարական մը չէ քեզ, աղջիկս, կրկնեց միլիոնատէրը, հօրեղբօրդ աղջիկն է այն։

Կ՚աղաչեմ. հա՛յր։

—Այո՛, Տագրեան եղբայրս է. կարդա՛ նամակը։

Ալիս՝ յուզումներու այս տարափին մէջ խլեց նամակը ու արտասուաթոր աչքերով սկսաւ կարդալ զայն։

Դաստիարակուհին, որ միակ հանդիսատեսն էր այս եղերական տեսարանին, թէեւ բան չէր հասկնար հօր ու աղջկան հայերէն խօսակցութենէն, բայց կռահելով որ մեծ արգելք մը եկած էր Ալիսի ամուսնութեան առջեւ, ինքն ալ անոնց չափ կ՚արտասուէր ու կ՚ողբար ընտանիքին սպառնացող դժբախտութեան վրայ։ Բարեխիղճ Անգլուհին, երբ իրողութիւնը հասկցաւ վաճառականէն,

—Սէսլի աղէկ ուրեմն, ըսաւ, խնդիրը կը դիւրանայ։

—Ո՛չ, հառաչեց դրամատէրը, ո՛չ, Միս Մօր, Վահէ այլ եւս եղբայրն է Ալիսի, Հայ. եկեղեցին բնաւ չի ներեր ամուսնութիւնը երկու եղբօր զաւակներուն միջեւ։

Յուզումի առաջին տպաւորութիւններն անցընելէ ետք, Ալիս տեսնելով որ հայրը իր տխրութեան ու յուսահատութեան պիտի զոհուի, առ երեսս համակերպիլ կեղծեց և մխիթարուած չեչտով.

—Փառք տանք Աստուծոյ, հա՛յր, ըսաւ, օրհնեալ է Աստուած որ կարելի անքակտելի կերպով կը կապուինք մեր սիրած անձնաւորութեանց հետ. Վահէ՝ հօրաքրոջս տղան, Տիկին Մերունեան՝ հօրաքոյրս, Տագրեան՝ հօրեղբայրս, Ատրինէ հօրեղբօրս աղջիկը, ա՛ս ինչ բարեբախտութիւն, ես որ ընտանեկան մէկը կը համարէի զիս, ո՛րչափ համակրելի և պատուաբեր ազգականներով պիտի պաշարուիմ հիմա։

Գրիգորեանց՝ Ալիսի բարեխօսութենէն արբշիռ, բազուկներուն մէջ առաւ զայն և մանկիկի մը նման գգուելով,

—Ա՛խ, սրտիս հատորը, հառաչեց, կը կարծե՞ս որ մինչ դժբախտ ըլլալ վիճակուած է մեզ։

—Ընդհակառակը, ասկէ ետքը երջանիկ օրեր պիտի անցընենք, մինչ մեծերիններով չրջապատուած. բայց հա՛յր, ա՛լ այս անգամ առարկութիւն չեք հաներ կարծեմ, շաբաթէ մը պէտք է մեկնինք դէպ ի Պոլիս, մեր ընտանիքին անդամներուն քով։

—Ո՛չ շաբաթէ մը, բայց ամէն պարագայի մէջ անպատճառ պիտի այցելենք ծննդավայրս։

—Կարելի եղածին չափ շուտ, կամ առ առաւելն երկու շաբաթէն, այնպէս չէ։

Ալիս, հօրը առջեւ այս կեղծ ափոփանքը պարզելէ և խեղճ մարդուն սիրտը հանդարտեցնելէ ետք, ննջասենեակը առանձնացաւ, և երկու ժամէ ի վեր զսպած արցունքները սկսան հոսիլ սիրուն աչքերէն։ Ուտա՜ղ, կրծո՛ղ, մաչեցնող որդ մը կար սրտին մէջ որ կարծես կը բզքտէր, կը ճանկռտէր, կը հատցնէր զինք. ամէն անգամ որ յիչէր Վահէն։ Եւ ոչ մէկ յոյս, մխիթարութեան նշոյլ կրնար զինք ... , չարունակ առանձնանալ, ընկերութիւններէ խուսափիլ և լալ, ողբալ, արտասուել կ՚ուզէր այս անդարմանելի վիշտին վրայ։

Խեղճ աղջիկը այնչափ ազդուած էր այս դժբախտութենէն որ, պահ մը կասկածեցաւ որ չըլլայ թէ, Ատրինէի մէկ դարձուածքն ըլլայ իրենց ազգականութիւնը, հետեւաբար միտք յոգնեցուց այս հաւանականութեան վրայ և քիչ մնաց հօրը յայտնէր. սակայն յետոյ անդրադարձաւ, նկատելով որ Տագրեանի նման լուրջ մէկը խաղալիք չէր կրնար ըլլալ աղջկանը ձեռքը, երբ մանաւանդ հօրը նման մեծ անձնաւորութիւն մ՚ալ կար գործին մէջ։

(Շարունակելի)